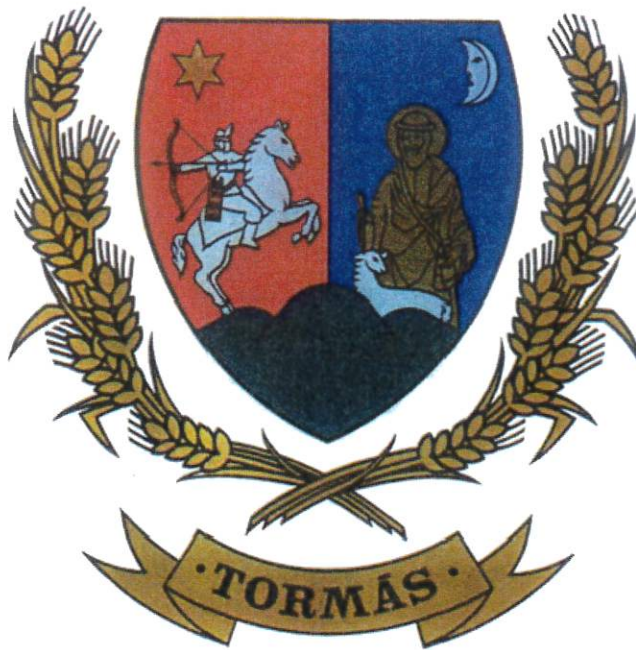

Helyi
Esélyegyenlőségi
Program

Tormás Község
Önkormányzata

2023-2028

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)	3
Bevezetés	3
A település bemutatása	3
Értékeink, küldetésünk	9
Célok	9
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)	11
1. Jogszabályi háttér bemutatása	11
2. Stratégiai környezet bemutatása	11
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	14
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység	35
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége	50
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	57
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	62
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása	66
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága	66
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	68
1. A HEP IT részletei	68
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése	68
Jövőképünk	69
Az intézkedési területek részletes kifejtése (kitöltése javasolt, opcionális)	70
2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)	75
3. Megvalósítás	78
3.1 A megvalósítás előkészítése	78
3.2 A megvalósítás folyamata	78
3.3 Monitoring és visszacsatolás	81
3.4 Nyilvánosság	81
3.5 Kötelezettségek és felelősség	25
3.6 Érvényesülés, módosítás	82
4. Elfogadás módja és dátuma	83

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló **2021.06.30-án módosított 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet** alapján megjelent **Belügyminisztérium „Módszertani útmutató a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szempontjaihoz és a program felülvizsgálatához” c. dokumentum szerint átdolgozva**, Tormás Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

A község Baranya megye északi-északnyugati részén fekszik, a sásdi kistérségben. A mai Somogy megye határának közelében a „Hegyháton” közvetlenül a Zselichez kapcsolódva, Baranya északnyugati részén található. Sásd és Kaposvár közötti útról Baranyajenőnél Délnyugatra leágazva, Baranyaszentgyörgyön át közelíthető meg. Változatos, jellemzően erdőkkel borított dombok között, széles völgybe települt a község. A táj karakterét az erdős dombok, völgyek, szőlőhegyek adják, amelyek megőrzése, a község és környéke vonzó arculatának, valamint a kialakult értékes természeti állapot védelme érdekében feltétlenül szükséges. A községhez tartozik Kőtörő tanya, Alsókövesd, Felsőkövesd, és György-major (másik nevén Nagymáté), külterületi lakott helyek, melyek közül Felsőkövesden és György-majoron keresztül húzódik a „Fekete István Emléktúra” útvonala, mely turisztikailag előnyt jelent a településnek. György-major egyébként is kiemelkedő jelentőségű vadászparadicsom.

Tormás község a késő bronzkori halomsíros kultúra (kr.e. 1300-1100) idején már lakott, a rómaiak korából éremleleteket felmutató, az Árpád-korban újranepeült település, amelyet egyes feltételezések szerint egyenesen Árpád unokájáról neveztek el. A Zselic keleti felében megbúvó falut a Gyulay, a Paky majd a Jankovich család birtokolta. A XIX. században Pucher ill. Gervay báróké volt, majd a Nassaui herceg birtokába került.

Nevének első előfordulásával 1554-ben találkozunk, Tormás alakban. A falu nevét egyes források a honfoglaló Árpád – e területet birtokló Tormás nevű – unokájára vezették vissza, s ez egyben korát is meghatározza. Más változat szerint a település neve a torma növény névvel magyarázható.

1444-ben Chonka Thormásként említik írásos emlékek.

1542-ig Tolna vármegyéhez tartozott Kistormás falu és Nagytormás puszta. Az 1785-ös un. I. katonai felmérés, térképe valamint az azt követő, és az 1800-as évek derekán készült II. katonai felmérés egyaránt Tormás néven jelöli a falut.

A bronzkor késői szakaszában i.e. 1300 – 1100 között a területen élt Halomsíros kultúra népétől Tormáson régészeti emlékeket találtak, mégpedig terepszórványt, házi kerámia töredékekkel. A római korból 12 érem bukkant elő a föld mélyéből.

A török hódoltság időszakának a végére elnéptelenedett. Csak 1714-től kezd újból benépesedni.

A török kor végén, az addigra elnéptelenedett településen, de még a XVIII. század elején is csak 2-3 adózó családfőjét jegyezték fel. (A történelmi helységnévtár Tormás határában ez időn elpusztult településként Bolod, Feketefalu, Kislak, Palota, és Pityóka neveket jegyzi.)

A környékbeli falvakból először 1714-ben kezdték magyar lakosok ismét benépesíteni Tormást. Egyes források a XVIII. század első felét, míg más adatok a XIX. század elejét jelölik meg az első német telepesek megjelenésének idejeként.

A település lakói római katolikus vallásúak. A templomot 1932-ben Szent Vendel apát tiszteletére szentelték fel.

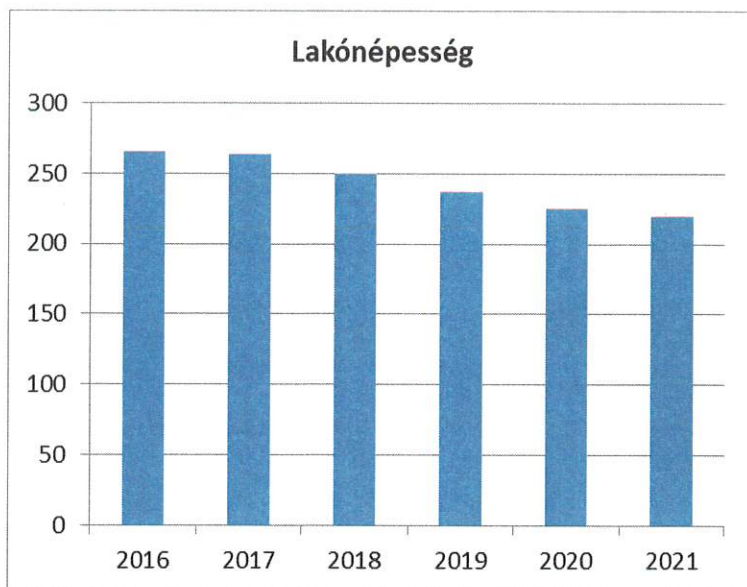
Infrastrukturális ellátottsága közepes. Szennyvízcsatorna és vezetékes gáz nincs a faluban. Telefon szinte minden családban van. A legtöbb helyen van vezetékes telefon is, de ennél nagyobb számú a mobiltelefont használók aránya.

Tormáson napközi otthonos óvoda működik Szágy és Tormás települések önkormányzatainak társulási fenntartásában. Iskolába Gödrébe és Sásdra járnak a gyerekek, mivel 1966-ban megszűnt az általános iskolai felső tagozat, majd tíz évvel később 1976-ban az alsó tagozat is. A településen 1951-től 1977-ig működött a helyi közigazgatás feladatait ellátó tanácsi hivatal. A körzetesítések után a közös községi tanács központja Baranyajenő lett, a bekényszerített kistelepülések, Baranyaszentgyörgy, Tormás, Szágy 1990-ben felrúgták a korábbi struktúra kereteit. Az önálló önkormányzatok Tormás központtal hoztak létre körjegyzőséget, amelyből az ezredfordulón Baranyaszentgyörgy kivált és újra Baranyajenőhöz csatlakozott. A 2012. december 31. napjával Tormáson megszűnt a körjegyzőség. Szágy és Tormás települések a Mindszentgodisai Közös Önkormányzati Hivatalhoz csatlakoztak, és Baranyajenő székhellyel kirendeltséget működtetnek Szágy, Tormás és Baranyajenő községek önkormányzataival.

Postahivatal már több éve nem működik a községben. A településen mobil-posta szolgáltatást vehetnek igénybe a lakosok. Más pénzügyi szolgáltatás igénybevételére nincs lehetőség. Teleház nem működik, viszont eMagyarország pont szolgáltatásait igénybe tudják venni az itt élők a Faluházban működő ifjúság információs ponton heti 6 alkalommal.

Tormáson, a polgármesteri hivatalon és az óvodán kívül közintézmény nem működik. A vidéki élet minőségét alapvetően befolyásoló szolgáltatás korlátozott mértékben hozzáférhető. Az alapvető közszolgáltatások a kistérségi központban, Sásdon érhetők el. A munkaügyi központ által biztosított szolgáltatások a Tormáson élő munkanélküliek számára a közlekedési adottságok miatt korlátozottan érhetőek el. A munkanélküliek, hátrányos helyzetűek életkörülményeinek javítását célzó szociális szolgáltatások az intézmények és megfelelő képzettségű szakemberek hiánya miatt a településen nehezen hozzáférhetőek. A településen nem működnek olyan intézmények, szervezetek, melyek tartalmas elfoglaltságot, szabadidő-eltöltést, a helyi identitást erősítő közösségi programokat biztosítanak. A helyi problémák megoldásáért tenni akaró civil szervezetek kialakulásának folyamata megindult, de szükség van a helyi lakosságot mozgósító, a szolidaritást, kohéziót, lokális identitást erősítő programok szervezésére, illetve lebonyolítását biztosító intézmény kialakítására.

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén		
Év	Fő (TS 001)	Változás
2016	266	bázis év
2017	264	99,25%
2018	250	94,70%
2019	238	95,20%
2020	226	94,96%
2021	220	97,35%
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR		

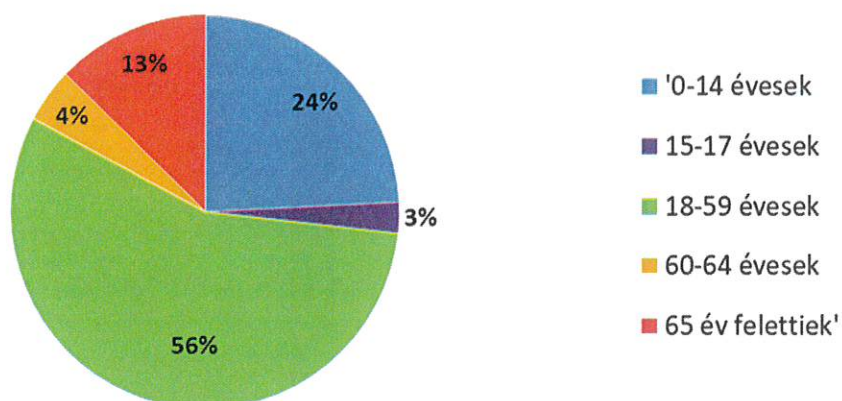
A településen a népesség folyamatosan csökken, egyre nő az egyedül élő, önmagáról gondoskodni csak korlátozottan képes időskorú népesség aránya. A település nem képes megtartani a fiatal képzettebb lakóit. A településen élők száma fokozatosan csökken, előregedés jellemzi a települést. Az 1970-es évi 25 év alatti lakónépesség 40 %-kal csökkent. A legnagyobb csökkenés a 90-es években volt. A fiataloknak nem nyújt biztos megélhetést a falu, a bizonytalan jövőkép miatt elköltöznek.

2. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2019)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	157	123	280	56,07%	43,93%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			9	3,21%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	38	16	54	13,57%	5,71%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	4	7	11	1,43%	2,50%
18-59 éves (férfiak TS 018, aránya TS 019; nők TS 020, aránya TS 021)	88	68	156	31,43%	24,29%
60-64 éves (férfiak TS 022, aránya TS 023; nők TS 024, aránya TS 025)	7	10	17	2,50%	3,57%
65 év feletti (férfiak TS 026, aránya TS 027; nők TS 028, aránya TS 029)	20	22	42	7,14%	7,86%

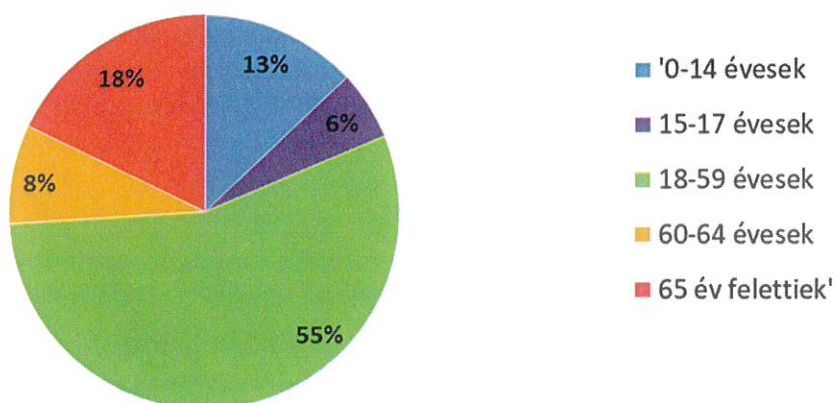
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A 18-59 év közötti korcsoport aránya sokkal magasabb a többihez képest. Az állandó népesség férfi és nő tagjainak számát jól szemlélteti a fenti táblázat, melyből megállapítható, hogy az összlakosságra vetítve a férfiak aránya nagyobb (az országos tendenciától eltérően) azonban különböző életkorokban, életciklusokban kisebb eltérések mutatkoznak a nemek között. A 65 év feletti lakosság esetében pedig épp az ellenkezője, mutatkozik, nők aránya egyre magasabb az életkor előrehaladtával.

Állandó népesség - férfiak életkori megoszlása

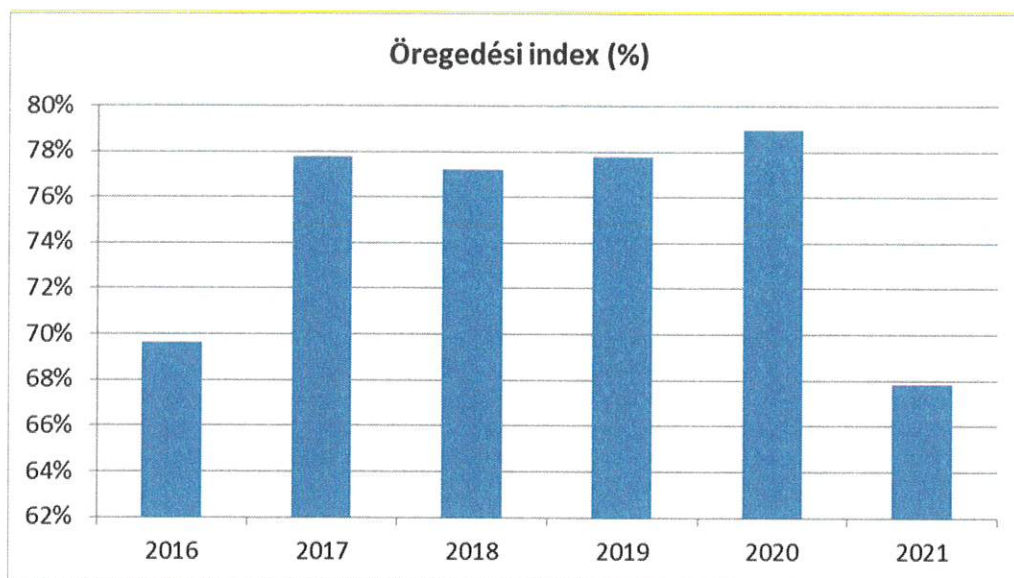
Állandó népesség - nők életkori megoszlása

3. számú táblázat - Öregedési index

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2016	39	56	69,64%
2017	42	54	77,78%
2018	44	57	77,19%
2019	42	54	77,78%
2020	45	57	78,95%
2021	38	56	67,86%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

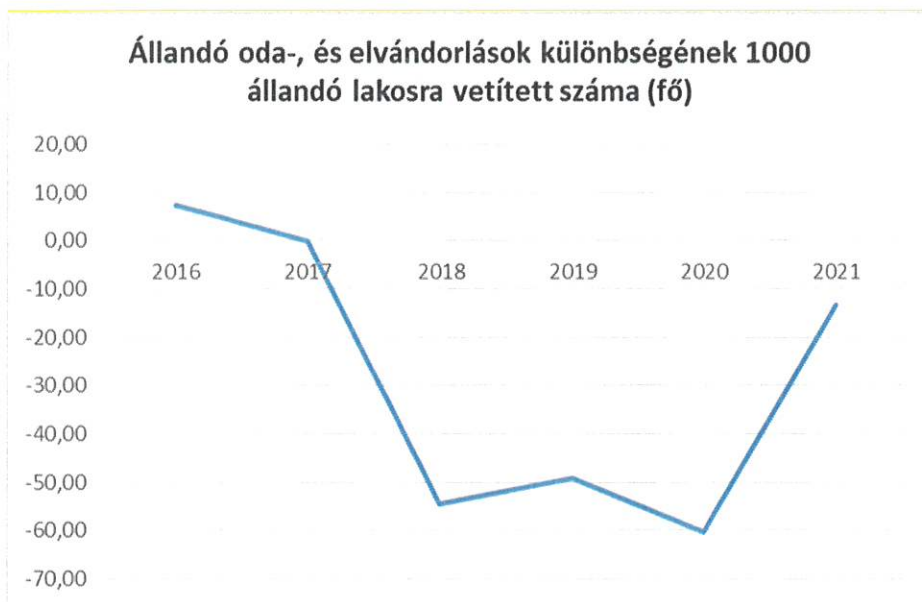

A helyi társadalom előregedése részben az alacsony gyermekvállalási kedvből, részben a migrációból, elvándorlásból fakad. A településen ugyanis töretlennek látszik az a több mint száz éve megindult, a falvakból kifelé irányuló migráció, amely nagy lendületet és visszafordíthatatlan irányt a hatvanas években, a mezőgazdaság kollektivizálása, majd a beás cigányok erdei telepeinek felszámolása, s végül a gazdasági, igazgatási és oktatási intézmények körzetesítése után nyert. A rendszerváltás után a kistérség egészére jellemző tartósan magas munkanélküliség, a megélhetési lehetőségek szűkülése és kedvezőtlen közlekedési helyzet készített elvándorlása a mobil, fiatalabb népességet.

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások	
Év	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (fő) (TS 031)
2016	7,50
2017	0,00
2018	-54,47
2019	-49,18
2020	-60,34
2021	-13,45

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Az elvándorlás és a bevándorlás adatait vizsgálva megállapítható, hogy a 2018-2020 –ig tartó időszakban jellemzőbb volt az elvándorlás. Migráció tekintetében településünkre egyaránt jellemző a befelé- és kifelé irányuló vándorlás. A fenti táblázat jól mutatja a vándorlás mértékét és arányait. Látható, hogy a vizsgált időszakban az elvándorlás aránya magasabb volt, mint a betelepülőké, bár 2021-re jelentősen lecsökkent ez az arány.

5. számú táblázat - Természetes szaporodás	
Év	Az élve születések és halálozások különbségének 1000 lakosra vetített száma (fő) (TS 032)
2016	-7,50
2017	-7,55
2018	0,00
2019	-8,20
2020	4,31
2021	-22,42

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A Magyarországon mutatkozó népességsökkenő tendencia Mágocs városra is jellemző. Az utóbbi évtizedekben a településen a születések száma elmaradt a halálozásokétól. népesség csökkenése tehát a természetes fogyás következménye, melyhez hozzáadódva a negatív elvándorlási különbözetet felgyorsítja a folyamatot.

Értékeink, küldetésünk

Az esélyegyenlőség minden ember számára fontos érték. Megléte segíti, hogy mindenkinek esélye legyen jó minőségű szolgáltatásokra, az esélyegyenlőtlenséggel küzdő emberek előnyben részesítését az élet minden területén, függetlenül attól, hogy nő vagy férfi, egészséges vagy fogyatékossgal él, milyen a származása vagy az anyagi helyzete.

Tormás Községi Önkormányzat az elmúlt években is igyekezett folyamatosan érvényesíteni az esélyegyenlőségi szempontokat a település működését, fejlesztését meghatározó alapvető dokumentumaiban. Az esélyegyenlőség megvalósítását horizontális elvnek tekinti, amely áthatja valamennyi önkormányzati tevékenységet: a kötelező és önként vállalt feladatok ellátását a helyi szintű közpolitika alakítása során.

Az önkormányzat az esélyegyenlőségi politikáját munkáltatói szerepkörben, közvetlen szolgáltatásai során és intézményfenntartói szerepkörben érvényesíti. Az esélyegyenlőséggel kapcsolatos tevékenysége folyamán mindent megtesz annak érdekében, hogy az egyes projektek kidolgozásában az érdekelt civil szerveződések is aktív szerepet játsszanak, elősegítve ezzel a kerület lakosságának ilyen irányú szemléletváltását is. Ennek eszközei szabályozás, támogatás és a jó gyakorlatok bevezetése, bemutatása.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Tormás település Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,

a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,

a diszkriminációmentességet,

szegregációmentességet,

a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A településen élő hátrányos helyzetű csoportok helyzetének feltérképezése és a feltárt problémák komplex kezelésre szolgáló (más települési programokkal összehangolt) intézkedési terv megalkotása, a helyben érintett szereplők bevonásával, szükség szerint a települések közötti együttműködések kialakításával.

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A HEP jelentősége

A HEP-ek nem csupán a felzárkózási stratégia településszintű megvalósításának alapegységei, hanem fontos szerepet töltenek be a kormányzati konzultációs rendszerben azzal, hogy megteremtik a lehetőséget a kormányzati célok társadalmazására, a fejlesztési elképzelésekhez történő csatlakozásra és fordított irányban az alulról felfelé történő információáramlásban is lehetőséget biztosítanak a településszintű előrehaladás nyomon követésére és fejlesztési igények megfogalmazására a felzárkózási, esélyteremtési feladatokhoz kapcsolódóan

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

Az Alaptörvény 4. módosításával bekerült a XV. cikk (4) pontjaként, hogy „Magyarország az esélyegyenlőség és a társadalmi felzárkózás megvalósulását külön intézkedésekkel segíti.”

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete.
- A Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 94/2018. (V. 22.) Korm. rendelet 40. § (1) bekezdés 28. pontja értelmében a Kormány társadalmi felzárkózásért felelős tagjaként, a belügyminiszter módszertani útmutatót tett közzé a HEP elkészítésének részletes szempontjairól. különös figyelmet fordítva a
- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Mötv.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény (továbbiakban: Nkntv.)

előírásaira.

2. Stratégiai környezet bemutatása

A felzárkózás politika alapidokumentumaként Magyarország Kormánya 2011-ben fogadta el a Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégiát [1430/2011. (XII. 13.) Korm. hat.], majd 2014-ben annak frissítéseként a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia II-t [1603/2014. (XI. 4.) Korm. hat.] 2021-ben elkészült a **Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030 (MNTFS 2030)**, amely a következő 10 évre alapozza meg a felzárkózás-politika fő irányait.

Új Roma Stratégia(2019-2030)

Nemzeti Ifjúsági Stratégia (2009-2024)

„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia (2007-2032)

„A nők szerepének erősítése a családban és a társadalomban” (2021–2030)

Idősügyi Nemzeti Stratégia (2010-2022), (2023-2024)

Országos Foglalkoztatási Program (2015-2025)

A HEP-ekben leképeződik a felzárkózási stratégia szemlélete, így azok a felzárkózás politika helyi szintű részeként és a végrehajtás eszközeiként működnek.

A helyi felzárkózás politika tervezési alapjaként épít a HEP-ekre a Pénzügyminisztérium összefogásában készült Nemzeti Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió is.

Az Ebktv. 31. § (2) bekezdése értelmében a programalkotás során gondoskodni kell a HEP és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, továbbá a köznevelési esélyegyenlőségi terv, illetve a szakképzési esélyegyenlőségi terv és az integrált településfejlesztési stratégia antiszegregációs célkitűzéseinek összhangjáról.

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

- **Tormás Község Esélyegyenlőségi Terve:** az egyenlő bánásmód elveinek tiszteletben tartása, a munkahelyi esélyegyenlőség elősegítése, a hátrányos helyzetű dolgozói csoportok foglalkoztatási pozíciójának figyelemmel kísérése és javítása érdekében Tormás Község Képviselő-testülete Esélyegyenlőségi Tervet fogadott el 2011- 2012. időszakra.
- **Tormás Község Képviselő-testülete 3/2012 (III.01.) számú, a Gyermekvédelem helyi szabályozásáról szóló rendeletében meghatározta azokat az alapvető szabályokat, amelyek szerint az önkormányzat segítséget nyújt a gyermekek törvényben foglalt jogainak és érdekeinek érvényesítéséhez, illetve gondoskodik a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzéséről és megszüntetéséről, a hiányzó szülői gondoskodás pótlásáról, valamint a gyermekvédelmi gondoskodásból kikerült fiatal felnőttek társadalmi beilleszkedéséről.**
- **Tormás Község Képviselő-testülete a 3/2011. (II.09) számú, szociális ellátásokról és szociális igazgatásról szóló rendeletében olyan támogatási rendszer működtetését szabályozza, amely az állampolgárok számára a prevenciót, a hátrányos helyzetből adódó hatások enyhítését szolgálja.** A szociális ellátások, szolgáltatások középpontjában a család áll. A szegénység elmélyülése miatt az ellátó rendszernek egyre több követelménynek kell megfelelnie a különböző élethelyzetekből, a lakhatásból, a betegségből, a fogyatékosságból eredő szükségletek, eltartottak gyermekek gondozásához kapcsolódó költségek emelkedése miatt, ezért a helyi szabályokat és ezek hatásait folyamatosan vizsgáljuk. A rendeletet az eredményesség és hatékonyság érdekében, a felmerülő igények alapján évente legalább egy alkalommal felülvizsgáljuk.
- **Tormási Óvoda Köznevelési Intézményi Esélyegyenlőségi Programja:** Tormás Község Képviselő-testülete az óvodán belüli szegregáció mentesség biztosítása, és az egyenlő bánásmód elvének teljes körű érvényesülése érdekében, a Helyi nevelési program, valamint az Intézményi minőségirányítási programmal összhangban szabályozta a helyi óvoda esélyegyenlőségi programját.

A Képviselő-testület a helyi szabályozási tevékenysége során az esélyegyenlőségi szempontokat is figyelembe veszi.

- **Tormás Község Önkormányzat Képviselő- testületének ciklusprogramja:** Olyan prioritásokat határoz meg, amelyekhez a települési esélyegyenlőségi terv hozzá tud járulni: társadalmi kapcsolatok erősítését, lakosságmegtartó és vonzó képesség fokozását, e területen az óvodás gyermekek helyben történő színvonalas ellátását, a szociális ellátás fejlesztését, falukép fejlesztését, segítve ez által az egyenlő esélyek biztosítását és a minőségi élet feltételeit az itt élő lakosság

számára. Az esélyegyenlőségi terv által megnevezett hátrányos helyzetű csoportok (idősek, gyermekek) helyzetének feltárása és támogatása kiemelt célja a programnak.

- **Tormás Község Önkormányzata Vagyongazdálkodási közép- és hosszú távú terve (2023-2028).** Az önkormányzati vagyongazdálkodási közép és hosszú távú terv célja, az önkormányzati vagyon (vagyonmérleg, eszközök) gyarapításával, fenntartásával, üzemeltetésével, hasznosításával kapcsolatos feladatok, célok meghatározása. A vagyongazdálkodás tágabb értelemben magába foglalja az önkormányzat összes, a tárgyi, a pénzügyi és szervezeti, humán erőforrásokkal való gazdálkodást. De vagyoni érték a civilszervezetek, közösségi önkéntes tevékenységek hasznosítása is. A tárgyi vagyon egy részt eszköz, mely a feladat ellátást szolgálja, másrészt eredménye egy megvalósított beruházásnak. A vagyongazdálkodás hatékonyságát a feladat ellátás teljesítésének eredménye, színvonala – az üzleti (forgalomképes) vagyon esetén az elért pénzügyi hozam gazdaságfejlesztési célú vagyonhasznosítás tekintetében az elért társadalmi hozam *(foglalkoztatás növekedése, a község fejlődése)* – reprezentálja.
- **Tormás Község Települési rendezési terve** is olyan célokat határoz meg, amelyekhez a települési esélyegyenlőségi terv megvalósításához hozzá tud járulni. Vonzó településkép kialakítása, településkép megőrzése, a helyi védelem deklarálása, változatainak tartalmi meghatározása, védett értékek helyi támogatása. Turizmus, üdülési-idegenforgalom fogadási feltételek fejlesztése, különös tekintettel a vadász-, és falusi turizmusra. Közlekedési rendszer továbbfejlesztése (összekötő utak építése), valamint turista és kerékpárutak kialakítása. Meglévő természeti és művi értékek megőrzése, a védelemre érdemes települési értékek számbavétele és megóvása.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

A térségben lévő települések problémái hasonlóak, de minden település a saját adottságaihoz mérten szeretne megfelelni a célcsoport szükségleteinek. Gondjaik kezelésére az összes település vezetőjének oda kell figyelnie.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

Az esélyegyenlőségi program a helyi esélyegyenlőségi program részletes szabályainak megfelelően készült, a helyzetelemzés elkészítéséhez a KSH és a TEIR adatbázis, a népszámlálási adatok, valamint a helyi adatgyűjtések szolgáltak alapul.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

A statisztikai adatok és a segélyezési tapasztalatok alapján egyik legsúlyosabb gond a szegénységben élők, köztük a roma népesség helyzetének fokozatos romlása. Ennek következménye a leszakadás, a kiszorulás az életlehetőségekből mind a tanulás, mind a foglalkoztatás, mind az egészségügyi szolgáltatások területén.

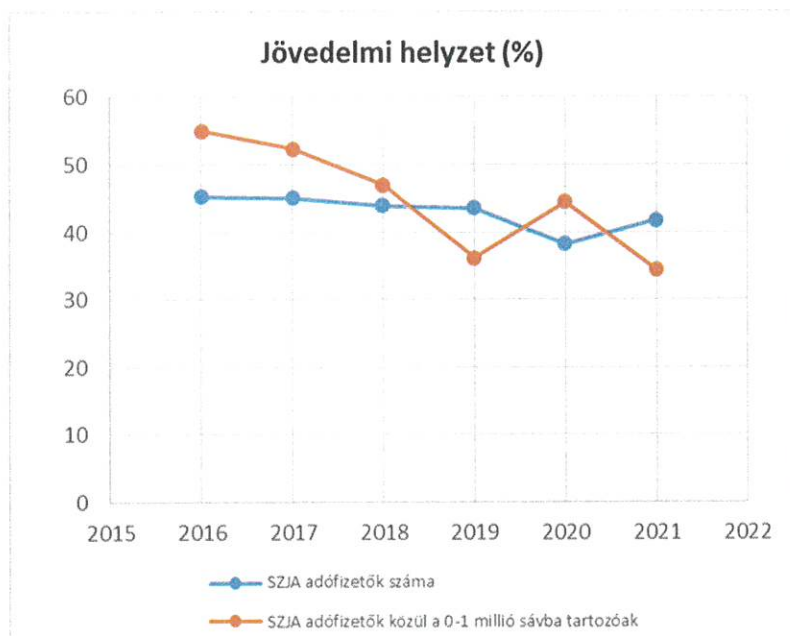
A Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia megállapítása szerint: „Minden harmadik ember (kb. 3 millióan) ma Magyarországon a szegénységi küszöb alatt él, közülük 1,2 millióan mélyszegénységben. A szegénységi kockázatok különösen sújtják a gyermekeket és a hátrányos helyzetű térségekben élőket. A romák nagy többsége, mintegy 5-600 ezren (összlétszámuk a becslések alapján kb. 750 ezer) ehhez az utóbbi csoporthoz tartozik. Ezért Magyarországon a romák felzárkóztatását megcélzó politikát nem lehet elválasztani a szegénység elleni általános küzdelemtől, a társadalmi és a gazdasági versenyképesség javításától. „A romák esetében jellemző az, hogy még a halmozottan hátrányos helyzetű csoportokon belül is legkedvezőtlenebb helyzetben lévőkhez tartoznak.

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A szegénység számos társadalmi tényező által meghatározott, összetett jelenség, okai között szerepelnek társadalmi és kulturális hátrányok, szocializációs hiányosságok, alacsony vagy elavult iskolai végzettség, munkanélküliség, egészségi állapot, a családok gyermekszáma, a gyermekszegénység, de a jövedelmi viszonyok mutatják meg leginkább. Az alacsony jövedelműek bevételeinek számottevő része származik a pénzbeli juttatások rendszereiből. Az inaktív emberek között nagy arányban fordulnak elő az alacsony iskolai végzettségűek, a megváltozott munkaképességűek és romák. Településünkön tapasztalataink szerint a munkaerő-piacra jutás fő akadályai: az alacsony iskolázottság, a tartós munkanélküli létből fakadó motivációs problémák, a társadalmi előítélet jelenléte. A roma nők iskolai végzettsége, foglalkoztatottsági szintje, jövedelme még a roma férfiakénál is jelentősen alacsonyabb. Tormáson a háztartások harmada szegénységben, de legalábbis jöcskán a létminimum alatti összegből él. Tormáson is látható, hogy az egy főre jutó jövedelem tekintetében a legkedvezőbb anyagi helyzetben a kétszemélyes nyugdíjas háztartások vannak, és annál kevesebb egy főre jutó jövedelemmel rendelkeznek, s annál szegényebb a család, minél több kiskorú gyermeket nevel. A szegénység peremén élnek és kapaszkodnak azok a családok, amelyeknek egy vagy több tagja tartósan munkanélküli és nincs, vagy kicsi az esélye annak, hogy visszakerüljön a munkaerőpiacra. A félelem, a szorongás a még nagyobb szegénységbe, kiszolgáltatottságba való lesüllyedéstől való félelem a közös jellemzője ezeknek a családoknak, akik között különbségeket elsősorban a háztartások összetétele és bevételei mentén láthatunk. Élhet e családokban két vagy három generáció – ilyenkor a gyermekek után járó bevételek is megjelennek a kasszában, lehetnek kereső és mégoly szerény rokkantnyugdíjjal rendelkező családtagok, a bér, a nyugdíj állandó, havonta érkező jövedelem, némi biztonságot jelent, de mindez csak a szűken vett megélhetéshez elég.

3.1. számú táblázat - Jövedelmi helyzet		
Év	Az SZJA adófizetők száma	Az SZJA adófizetők közül a 0-1 millió forintos jövedelemsávba tartozók
	az állandó népesség %-ában (TS 059)	az állandó népesség %-ában (TS 060)
2016	45,24	54,89
2017	45,12	52,24
2018	43,99	46,88
2019	43,57	36,07
2020	38,27	44,34
2021	41,76	34,21

Forrás: TeIR, KSH Tstar

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

A HEP-ben elhelyezett táblázatokba gyűjtött adatok, valamint a helyi önkormányzat a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.) és a Mötv-ben foglalt feladatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

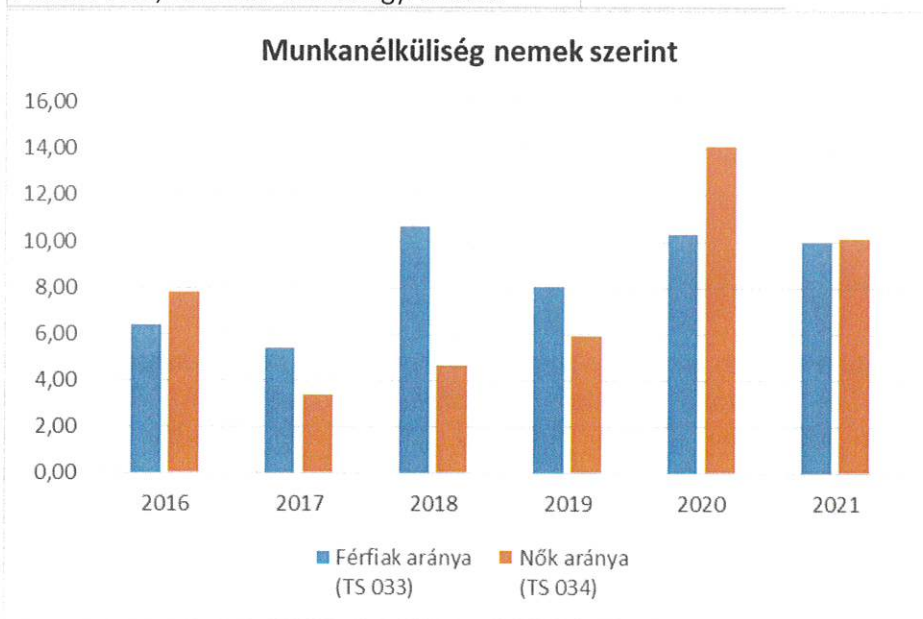
a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek helyzete;

Foglalkoztatás szempontjából hátrányos helyzetűek közé sorolhatók az idősebb, nyugdíj előtt álló korosztályok, a gyermekvállalást követően a munkaerőpiacra visszatérő nők, valamint a megváltozott munkaképességű és fogyatékos emberek. Alacsony továbbá a 15–24 éves korosztály munkaerő-piaci részvétele is. A fiatalok távolmaradását főként az oktatási, képzési idő meghosszabbodása indokolja, ugyanakkor jelentősen megnőtt az iskola befejezése utáni munkahelykeresés ideje is. A pályakezdő fiatalok elhelyezkedését elsősorban a munkalehetőségek száma, a nem megfelelő szakmaválasztás, a szakmai tapasztalat hiánya és az iskolai végzettség befolyásolja. Az ifjúsági munkanélküliség strukturális munkanélküliség, a munkaerőpiac elvárásai ma már nem- csak a végzettségre és a szakképzettségre, hanem a különböző személyes kompetenciákra, szakmai és gyakorlati tudásra vonatkoznak. Helyben csak az önkormányzat és intézménye, a helyi óvoda, valamint a közhasznú és közcélú munkavégzés biztosít néhány embernek tartós, többeknek viszont csak 1-2, maximum 6 hónapos foglalkoztatást. Néhányan gazdálkodással foglalkoznak, valamint a helyi kereskedelemben dolgoznak.

3.2. 1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint

Év	Nyilvántartott álláskeresők aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
2016	6,42	7,78	7,10%
2017	5,41	3,33	4,37%
2018	10,68	4,60	7,64%
2019	8,08	5,88	6,98%
2020	10,31	14,10	12,21%
2021	10,00	10,13	10,07%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

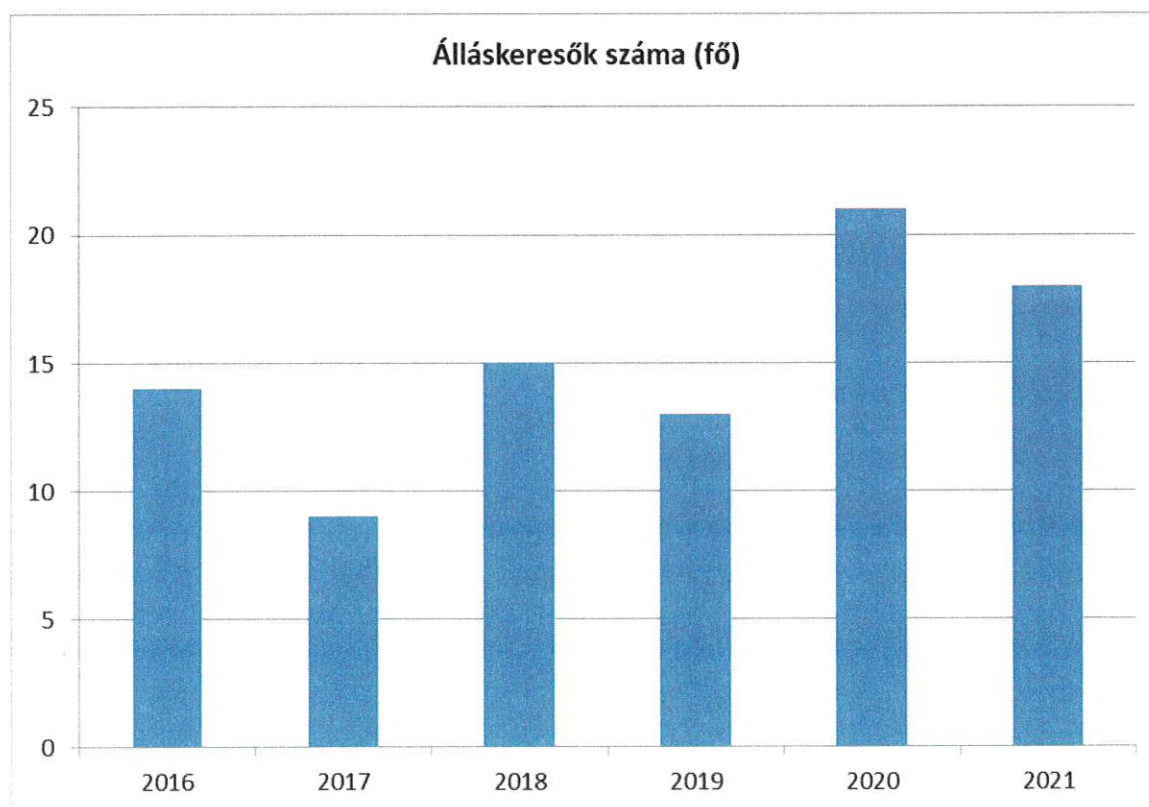

A nyilvántartott álláskeresők száma az állandó népesség tekintetében 2021-re a nők és a férfiak arányában kiegyenlítődnek látszik, főleg, hogy 2018-ban még a nők aránya kevesebb volt a férfiakéhoz képest. Tormáson a rendszerváltást követően mély és tartós társadalmi válság alakult ki, amelynek forrása a foglalkoztatás mértékének drámai összezsugorodása.

3.2.2. számú táblázat - Nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint

Nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Év	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	Fő összesen	14	9	15	13	21	18
20 éves, vagy az alatti (TS 037)	Fő	0,00	0,00	1,00	0,00	1,00	0,00
	%	0,00%	0,00%	6,67%	0,00%	4,76%	0,00%
21-25 év (TS 038)	Fő	2,00	0,00	2,00	0,00	0,00	1,00
	%	14,29%	0,00%	13,33%	0,00%	0,00%	5,56%
26-30 év (TS 039)	Fő	1,00	1,00	1,00	2,00	2,00	2,00
	%	7,14%	11,11%	6,67%	15,38%	9,52%	11,11%
31-35 év (TS 040)	Fő	0,00	1,00	1,00	2,00	3,00	3,00
	%	0,00%	11,11%	6,67%	15,38%	14,29%	16,67%
36-40 év (TS 041)	Fő	1,00	0,00	2,00	1,00	3,00	1,00
	%	7,14%	0,00%	13,33%	7,69%	14,29%	5,56%
41-45 év (TS 042)	Fő	1,00	1,00	3,00	3,00	2,00	1,00
	%	7,14%	11,11%	20,00%	23,08%	9,52%	5,56%
46-50 év (TS 043)	Fő	2,00	0,00	0,00	1,00	3,00	3,00
	%	14,29%	0,00%	0,00%	7,69%	14,29%	16,67%
51-55 év (TS 044)	Fő	1,00	2,00	1,00	1,00	0,00	1,00
	%	7,14%	22,22%	6,67%	7,69%	0,00%	5,56%
56-60 év (TS 045)	Fő	4,00	2,00	2,00	2,00	4,00	1,00
	%	28,57%	22,22%	13,33%	15,38%	19,05%	5,56%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	2,00	2,00	2,00	1,00	3,00	5,00
	%	14,29%	22,22%	13,33%	7,69%	14,29%	27,78%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

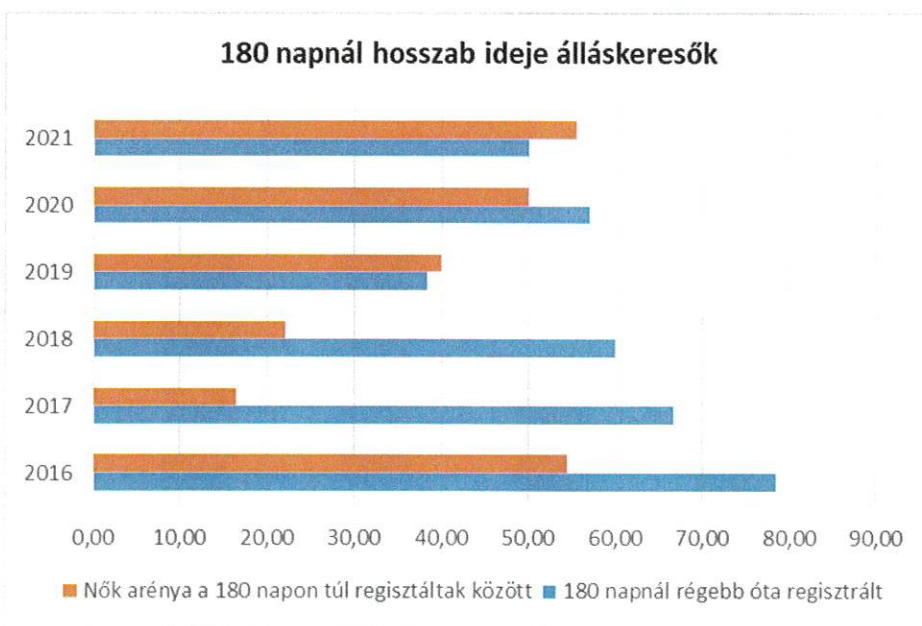

Nem csupán Tormás és környezete küzd foglalkoztatási gondokkal, hasonló problémákkal kell szembenéznie a tágabb térség meghatározó városainak is. Ilyen körülmények közepette korlátozottak a foglalkoztatás napi ingázással történő bővítésének lehetőségei. Tekintettel arra, hogy maguk az elérhető nagy-, közép- és kisvárosok is komoly munkanélküliséggel küzdenek, azaz nincsenek rászorulva a tormási vagy más kis falusi munkavállalókra, rendkívül nehéz a térségbeliek számára az elhelyezkedés a városi munkahelyeken. Ezt tükrözi a tartós munkanélküliek magas aránya. A 2012. évi jelentős változás egyik eredményeként tudható be a kistérségi Start-munka programok indítása. A Mecseki Erdészeti Zrt., a Baranya-csatorna menti Víz Társulat, valamint Tormás Község Önkormányzata által beindított Start-munka programok – ha csak 6-9 hónapos foglalkoztatásra is – felszippantották az alacsony képzettségű, aktív korú lakosság jelentős részét.

3.2.3. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskeresőik aránya

Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőikön belül (TS 058)
	%	%
2016	78,57	54,55
2017	66,67	16,67
2018	60,00	22,22
2019	38,46	40,00
2020	57,14	50,00
2021	50,00	55,56

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

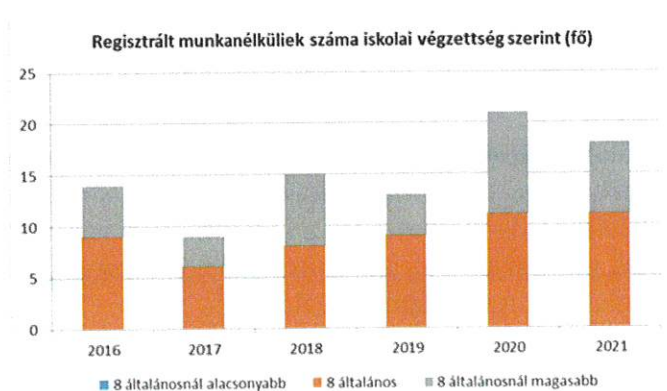
A foglalkoztatás megroppanása mögött több tényező is húzódik, amelyek közül kiemelendő a helyi gazdaság meggyengülése és a gazdasági központok jelentősnek mondható térvesztése, ami meggátolja a komoly mértékű ingázás kialakulását ezekbe a relatíve távoli, 30-40 kilométerre fekvő gazdasági centrumokba. A nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belüli %-os aránya az elmúlt években folyamatosan emelkedett. A 180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya a 2019-es csökkenés óta 2020-ra jelentősen megemelkedett, ami a COVID járványnak is betudható, majd 2021-re ismét lecsökkent.

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága;

Tormás és a térség munkavállalóinak képzettségi szintje elmarad az országos átlagoktól. A helyi gazdaság erőtlensége miatt komoly igény nincs is a magasan képzett, diplomás munkatársakra, az esetek döntő többségében elegendő (lenne) középfokú végzettséggel rendelkező szakember is. A helyi gazdasági szereplők szerint egyre nehezebb megfelelően képzett szakembert, szakmunkást találni, hiszen a potenciálisan mobilizálható munkaerő, a munkanélküliek meglehetősen kedvezőtlen képzettséggel rendelkeznek. Ha a munkanélküliek iskolai végzettség szerinti összetételét vizsgáljuk, láthatjuk a tartós munkanélküliség egyik alapvető okát, fenntartó pillérét: nem csupán az általános iskolai tanulmányaikat be sem fejezték aránya magas a munkanélküliek között, a többségnek általános iskolai végzettsége van, szakmát nem tanult. Az elsődleges munkaerőpiacra való belépéshez sok embernek minimálisan be kellene fejezni az általános iskolát, de szakmai tudás és tapasztalat nélkül is minimális az elhelyezkedés esélye.

A településen jelentős az alacsony iskolai végzettséggel rendelkező népesség aránya. Az aluliskolázottság különösen a roma közösséget sújtja. A munkanélküliség és az inaktivitás mértéke tartósan magas, az érintett családokban újratermelődik. A foglalkoztatottak közt vannak, akik az általános iskolát sem fejezték be, legnagyobb gyakorisággal általános iskolai végzettséggel bírókat, illetve olyanokat találunk, akik az általános után még valamilyen szakmát is elsajátítottak, de érettségit nem szereztek. A szakmai oklevéllel rendelkező foglalkoztatottak aránya, illetve az érettségizett foglalkoztatottak aránya is számottevő.

Az viszont kétségtelen, hogy a falvakat, sőt, a kistérség egészét sújtó, és közel két évtizede tartósan mély munkanélküliség és annak következményei, a szegénység, a szociális transzferektől való függőség, a fekete/szürke gazdaságba való kiszorulás, ha nem is csak őket, de a cigány családok jelentős részét sújtja. A kistélepülések, aprófalvak egyik legsúlyosabb gondja, hogy nagy számban élnek a községekben az elsődleges munkaerőpiactól tartósan távol maradó, oda esetleg be sem lépett emberek, s hogy a képzetlenség, munkanélküliség, szegénység ördögi hármasa a következő generációkban is újratermelődik. Mindeközben általában is igaz, hogy az aktív korú, illetve kereső korba lépő generációk elhelyezkedési esélyei nem javultak az elmúlt években, ami a mobilabb, képzettebb, motiváltabb, még itt élő fiatal (cigány és nem cigány) népesség további elvándorlásának forrása.

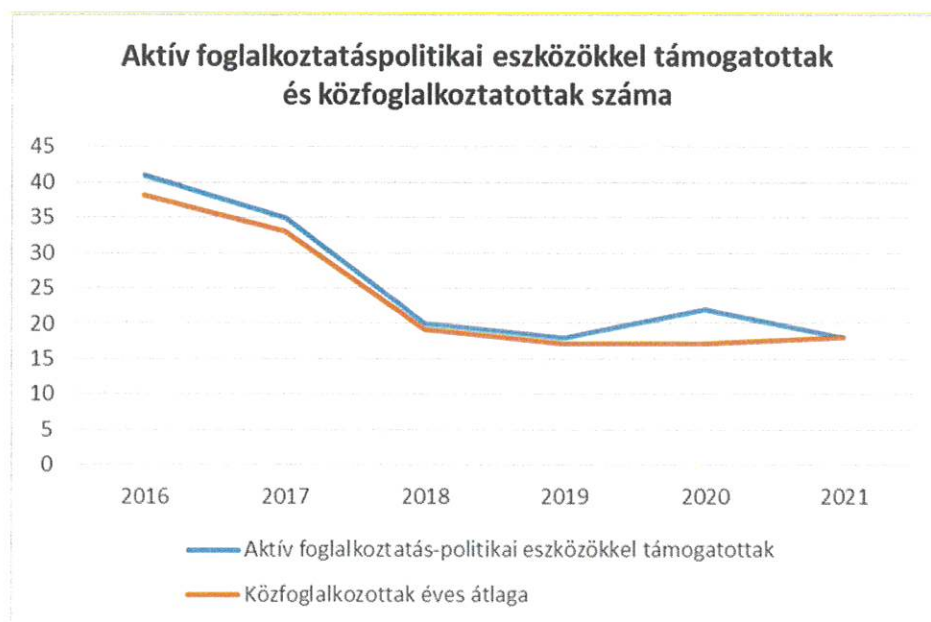
3.2.4. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott állás keresők száma iskolai végzettség szerint							
Év	Regisztrált munkanélküliek /nyilvántartott állás keresők száma összesen (TS 052)	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott állás keresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség (TS 036)		Általános iskolai végzettség (TS 035)		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2016	14	0	0,00%	9	64,29%	5	35,71%
2017	9	0	0,00%	6	66,67%	3	33,33%
2018	15	0	0,00%	8	53,33%	7	46,67%
2019	13	0	0,00%	9	69,23%	4	30,77%
2020	21	0	0,00%	11	52,38%	10	47,62%
2021	18	0	0,00%	11	61,11%	7	38,89%
Forrás: TelR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal							

A helyben foglalkoztatottak száma közel 10 fő. Ennek kétszeresét teszik ki azok, akik naponta ingáznak, és kétszerannyi a munkanélküliek száma is. Néhányan külföldi munkavállalással próbálják megélhetésüket biztosítani. A munkanélküliség egyaránt sújtja a fiatal pályakezdeket, és az idősebb korosztályt is. Egy település életében rendkívül fontos az oktatás jelenléte és minősége. Ez nem csak az adott település, illetve a mikrotérség gyermekeinek fejlődését befolyásolja, hanem hozzájárul a település népességmegtartó erejének növeléséhez mind a pedagógiai munka, mind az infrastrukturális tényezők, és az eszközellátottság tekintetében is. A népesség korösszetétele nagy súllyal esik a latba egy település lakosságának iskolai képzettsége meghatározásakor, hiszen a fiatalabb korosztály aránya általában magasabb végzettséget is jelent. A munkanélküliség leginkább a 8 általános iskolát végzőket érinti a településen. A pályakezdő fiatalok elhelyezkedését elsősorban a munkalehetőségek száma, a nem megfelelő szakmaválasztás, a szakmai tapasztalat hiánya és az iskolai végzettség befolyásolja. A mélyszegénységben élő romák, képzetlen munkavállalók jellemzően minimálbéren kerülnek foglalkoztatásra. A közlekedési és infrastrukturális hiányosságok, valamint a családok szegénysége miatt a fiatalok nem jutnak hozzá azokhoz az információkhoz, amelyek segítik a társadalmi beilleszkedésüket, lehetőséget biztosítanak a tanulás, továbbtanulás elengedhetetlen feltételeihez (számítógép, internet.). A leszakadó rétegbe való bekerülés kockázatát viselik a tovább nem tanuló gyerekek, a nyolc osztályt nem végzettek, a szakképzésből és a középiskolából lemorzsolódók, a munkaerő piaci igényeknek nem megfelelő szakképzésben részesülő fiatalok csoportjai. Tormáson a leghátrányosabb helyzetű családok nagy része cigány származású, de sok a szociálisan hátrányos nem cigány család is.

A fiatalabb, húszas éveikben járó munkanélküliek között egy kis csoport szakmával, esetleg érettségivel rendelkezik, s legalábbis a fiúkat nagyfokú mobilitás jellemzi, a lányok immobilabbak. A pályakezdő munkanélküliek között felülreprezentáltak a nők. Ez visszavezethető a roma családok szocio-kulturális hagyományaira, mely szerint az általános iskolát befejezett roma leányok tanulás és egzisztenciateremtés helyett inkább a családalapítást választják.

- c) közfoglalkoztatás, közfoglalkoztatásból az elsődleges munkaerőpiacra történő átlépés lehetőségei;

3.2.5. számú táblázat - Foglalkoztatáspolitikai		
Év	Aktív foglalkoztatás-politikai eszközökkel támogatottak száma (TS 050)	Közfoglalkoztatottak száma (TS 055)
	Fő	(éves átlag - fő)
2016	41	38
2017	35	33
2018	20	19
2019	18	17
2020	22	17
2021	18	18
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal		

Tormáson az a tapasztalat, hogy nagy érték a közmunka, aki eddig nem tudott, szeretne bejutni, aki már volt, gyakrabban és hosszabb ideig szeretne részt venni a közfoglalkoztatásban, hiszen a munkaviszony a segélynél magasabb jövedelmet jelent. A településen a legfontosabb megoldásra váró probléma ma a munkanélküliség, a munkahelyek hiánya, a munkahelyteremtés. Ezek a legfontosabb, megoldásra váró gondok.

A munkanélküliek, különösen a tartós munkanélküliek, többé-kevésbé folyamatosan, munkatapasztalataikat az elmúlt években leginkább a támogatott munkaerőpiacon, vagyis közcélú, közhasznú és közmunkaprogram keretében szerezhették. A méltányosság és a hatékonyság elvei között ingadozó önkormányzati vezető abban érdekelt, hogy a közfoglalkoztatás lehetőség szerint

„üzemszerűen” működjön. Amellett, hogy igyekeznek a rászorultságot is mérlegelni, és a 30 napos közcélú munka lehetőségét az érintetteknek felkínálni, a rátermettebb, megbízhatóbb, esetleg szaktudással is rendelkező munkanélkülieket hosszabb időre, közhasznú munkásként foglalkoztatják. Köztük néhányat olyan munkákkal bíznak meg, amelyeket korábban nagyobb településeken hivatalos alkalmazott lát(ott) el, pl. hivatalsegéd, karbantartó, konyhai dolgozó, illetve új, nem kötelező feladatokat is, pl. E-Magyarország pont működtetését is velük látják el.

A közfoglalkoztatás kétségtelen felértékelődése nem fedheti el a támogatott munkaerőpiac e formájának alapvető és közismert strukturális problémáit. Azt ugyanis, hogy nem tudja mérsékelni a tartós munkanélküliek ellátó rendszerek közötti körforgását, s nem alkalmas arra, hogy a munkanélkülieket az elsődleges munkaerőpiacra visszavezesse. Az is köztudott, hogy a munkanélküliségben töltött idő hosszával egyenes arányban gyengül a kötődés a munka világához, kopik a tudás, a rutin, a fegyelemre, együttműködésre való hajlandóság és képesség, ugyanakkor egyre gyakrabban merülnek föl mentális, egészségügyi, családi problémák. Ezek kezelésére az önkormányzatok nem felkészültek, s noha a munkanélküliek munkaerő-piaci reintegrációjába szakmai együttműködő partnerként a térségi családsegítő szolgálat is bekapcsolódott, az összetett támogató-segítő feladatokat ellátó szolgálat kapacitásai is végesek.

- d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői; közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok;

A tágabb térség egésze is közlekedési árnyékhelyzetben fekszik, elkerülik azok a fontos közlekedési tengelyek, amelyek pedig szükségesek ahhoz, hogy jelentősebb, munkahelyteremtő beruházások jelenjenek meg a központokban. A Sásdi kistérség maga is túl kicsi, és a rendkívül kedvezőtlen képzettségi mutatókkal rendelkező potenciális munkavállalók nem jelentenek vonzerőt egy-egy, a munkaerő minőségi paramétereire is figyelő beruházó számára. A tartós munkanélküliek számaránya nagy. A 2013. év elején érzékelhető ugrás arra vezethető vissza, hogy a Startmunkaprogram után – a hosszabb idejű foglalkoztatásra figyelemmel – álláskeresési járadékra váltak többen jogosulttá.

A lehetséges fejlesztési irányokról, kitörési pontokról gondolkodva, tormásiak és a környező falvakban élők is gyakran fogalmaznak meg: a turizmus lehetne az ösvény, amelyen a falvak új irányba indulhatnak el. Hiszen vannak olyan adottságok, amelyekre támaszkodni lehet: mindenekelőtt a természet, a nagy kiterjedésű, kirándulókat, vadászokat vonzó erdők, hasznosításra váró tavak, szálláshely kialakítására alkalmas ingatlanok, vagy a néhai dr. Merics állatorvos páratlan festménygyűjteménye. Tény, hogy az adottságok kiaknázására eddig nem vagy csak igen korlátozott mértékben került sor. Ennek egyfelől az oka, hogy ha szép is a táj, nincs olyan attrakció itt, ami amolyan egyedi márkaként, védjegyként a térséghez tapadna, s nem bővelkednek a falvak olyan rekreációs szolgáltatásokban sem, amelyek nagy számban vonzanak ide turistákat. Így azután nehéz versenyezni mondjuk a közeli fürdőhelyekkel (lásd Gunaras, Magyarország, Orfű). Másfelől alapvető gond a szorító tőkehiány.

A munkanélküliek, tartós munkanélküliek természetesen nem alkotnak homogén tömböt, igen különböző helyzetű csoportjai vannak, amelyek elhelyezkedési esélyei, lehetőségei is eltérőek, s így más-más szolgáltatásra, segítségre van, lehet szükségük ahhoz, hogy el tudjanak helyezkedni az elsődleges munkaerőpiacon, vagy legalább ahhoz, hogy állapotuk ne romoljon még tovább.

Ebben a térségben is az a tapasztalat, hogy a legrosszabb helyzetben a következő csoportok vannak:

- a) A munkahelyüket már a kilencvenes években elvesztő, ma negyvenes-ötvenes éveikben járó nők és férfiak, megfelelő szakma nélkül, alacsony iskolai végzettséggel – közöttük azok, akik nem végezték el a nyolc osztály –, sokan mára nagyon rossz egészségi állapotba kerültek, mentális, lelki problémákkal küszködnek, nem remélik, hogy valaha lesz még állásuk. A szociális transzferek mellett jó esetben egy-egy

családtag biztos jövedelme, valamint a közmunka és az alkalmi, napszámos jellegű munkák alkotják az ilyen munkanélküli taggal rendelkező családok bevételeit.

b) Azok a fiatalok, részben a fenti csoporthoz tartozó felnőttek gyerekei, akik nem fejezték be, vagy éppen el sem kezdték középiskolai tanulmányaikat, legális munkaviszonnyal lényegében soha nem rendelkeztek, tapasztalatot jó esetben a rendszeres erdei (fekete) munkán, rosszabb esetben az alkalmi munkákban szereztek.

c) A gyermeküket egyedül nevelő szülők számára, legyenek nők vagy férfiak, jószerivel semmiféle esély nincs arra, hogy el tudjanak helyezkedni, segítő intézmények, hálózatok hiányában ugyanis nem tudják megoldani a munkába járást – ha lenne egyáltalán valaki, aki fölvenné őket.

Az e három csoporthoz tartozó emberek, családok többsége már ma is a szegénység csapdájában él, mind több példa van a képzetlenség és munkanélküliség újratermelődésére, s olyan túlélési, megélhetési módok meggyökeresedésére, amelyek csak mélyítik az érintettek távolságát az elismert munka világától. Nagyobb súllyal esik a latba az a tény, hogy a térségben, a kedvező közlekedési helyzetű, főútvonalak mentén fekvő településeket kivéve, rettentően rosszak a tömegközlekedési lehetőségek, ami pl. a több műszakos munkahelyek elérhetőségét korlátozza, illetve, hogy a potenciális foglalkoztatók jelentős része a munkavállalóra kívánja hárítani az utazás költségeit, amit azok nem tudnak és akarnak vállalni, mert „nem éri meg”.

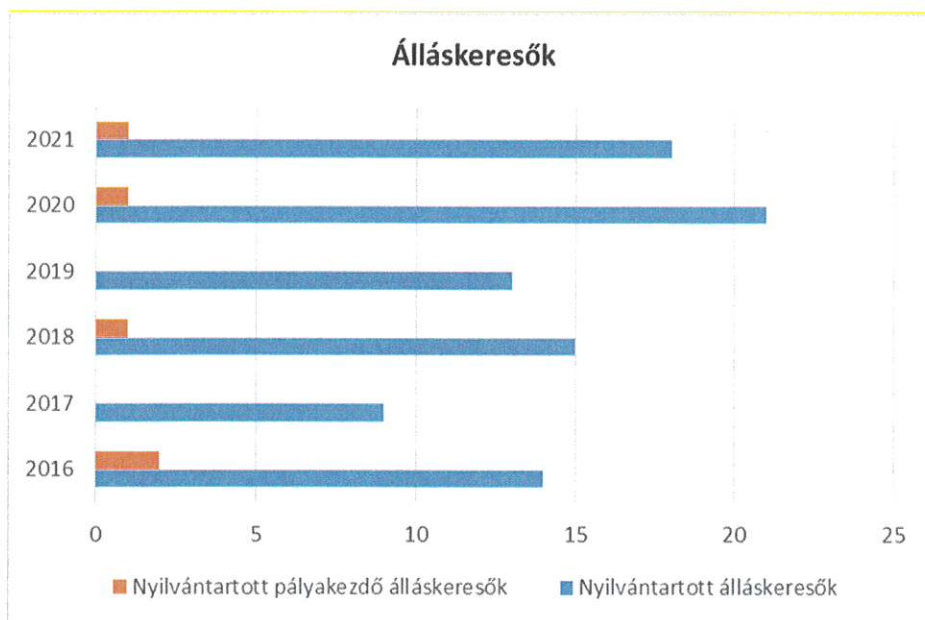
Lehetővé kell tenni a kistelepülések, aprófalvak lakói számára is, hogy a munkahelyek, iskolák, szolgáltatások hozzáférhetőek legyenek számukra. A térségben élők foglalkoztatási helyzetének javítása, az itt működő vállalkozások fejlődésének elősegítése komplex szemléletű beavatkozásokat igényel, hiszen azok az egymást erősítő tényezők, amelyek a kibontakozást, fejlődést gátolják, maguk is összetettek. A helyi és térségi gazdaság erőtlensége, csekély foglalkoztatási kapacitása következtében a kistelepüléseket, aprófalvakat tartós és komoly mértékű elvándorlás jellemzi, ami csökkenti a helyi szolgáltatások iránti keresletet, így elősegíti azok felszámolását, ezzel újabb munkahelyek szűnnek meg, tovább romlik az életminőség, és még több az ok az elvándorlásra.

Ördögi kör ez, hiszen egyre kevesebb a foglalkoztatható munkaerő, s ez behatárolja a helyi vállalkozások fejlődési lehetőségeit is, hiszen nem találnak megfelelő szakembert, kétékezi munkást, nem képesek bővíteni termelésüket, alkalmazottaik körét. Egy hosszú idő óta zajló, önmagát erősítő negatív folyamatról van szó, amelynek megállítást, esetleg kedvező irányba fordítását kívánja szolgálni jelen program (is). Az önkormányzat a helyi civil kezdeményezéssel összefogva igyekszik a pályázati lehetőségek mind nagyobb mértékű kiaknázására.

e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük;

3.2.6. számú táblázat - Pályakezdő állás keresők száma		
Év	Nyilvántartott állás keresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő állás keresők száma (TS 053)
	Fő	Fő
2016	14	2
2017	9	0
2018	15	1
2019	13	0
2020	21	1
2021	18	1

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Az elérhetőség, a közlekedés, vagy másként fogalmazva, az izoláltság, a távolság jelenti ma is az egyik legnagyobb problémát ebben az aprófalvas térségben, mindenekelőtt a munka- és a tanulási lehetőségek, ám a különböző közszolgáltatások tekintetében is. A fiatalabb és/vagy képzettebb munkanélküliek kivételével azt mondhatjuk, hogy a munkanélküliség inmobilitással jár kéz a kézben. Lehetőség szerint mindenki lakóhelyén, de legalábbis ahhoz közel szeretne elhelyezkedni, munkát vállalni. A Tormáson, illetve a térségben élő munkanélküliek zöme alacsonyan képzett, elhelyezkedésük egyik gátját éppen ez jelenti, többeknek az általános iskolát is be kell fejeznie, hogy egyáltalán szakmát tanulhasson. A megfelelő szakma megtalálása természetesen nehéz, s noha az újabban zajló képzések iránt nagy az érdeklődés, az a tapasztalat, hogy a különböző támogatott tanfolyamokon, képzéseken való részvétel nem segíti számottevően az elsődleges munkaerőpiacon való elhelyezkedést.

- f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése, szakképzéshez, felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok;

Komlón működik a Baranya Megyei Kormányhivatal Komlói Járási Hivatal Járási Munkaügyi Kirendeltsége, mely a hozzátartozó községek lakóinak elhelyezkedésében, ellátásában vesz részt.. A munkaügyi szervezet feladata, hogy elősegítse a foglalkoztatási helyzet javítását, az álláskereső megfelelő munkához jutását.

Céljuk, hogy a munkahelyek számbavétele, felkutatása során az álláskereső megfelelő munkahelyet, a munkaadók megfelelő munkatársakat találjanak. A foglalkoztatottak számának növelése, a munkába helyezés elősegítése, a munkanélküliség megelőzése, a munkahelyek megtartása, az esélyegyenlőség megteremtése érdekében különféle támogatásokat, szolgáltatásokat kínálnak ügyfeleiknek.

A Komlói Kirendeltség az elmúlt időszakokban különféle munkaerő-piaci programokkal, támogatásokkal, képzésekkel segítette a hátrányos helyzetű célcsoportok elhelyezkedését, képzését. A képzéseken résztvevőkről adatokkal nem rendelkezünk.

A Munkaügyi Kirendeltség az őket felkereső érdeklődőknek tájékoztatást nyújt az aktuális programokról, támogatási, képzési lehetőségekről.

Elsődleges célcsoportok:

- alacsony iskolázottságúak (nem rendelkeznek szakképzettséggel, vagy érettségivel),
- pályakezdők (25. életévüket még nem töltötték be, illetve azok a pályakezdő státuszú személyek, akik 30 évesnél nem idősebbek),

- 50 év felettiek (a programba történő bevonás időpontjában az 50. életévüket betöltő álláskereső),
- GYES-ről visszatérők (a programba való belépést megelőző 12 hónapon belül gyermekgondozási segélyben, gyermeknevelési támogatásban, terhességi-gyermekágyi segélyben, gyermekgondozási díjban, vagy ápolási díjban részesültek, illetve részesülnek),
- foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesülnek az önkormányzattól
- tartós munkanélküliséggel veszélyeztetettek (több mint 6 hónapja nyilvántartott álláskereső, jelenleg 3 hónap regisztráció is elegendő), elavult szakképzettséggel rendelkezők, hátrányos helyzetű kistérségben (településen) élők

A gazdaság fenntartható fejlesztésének, a megélhetési lehetőségek bővülésének, az életminőség javítása, a társadalmi integráció és kohézió erősödésének megvalósítását négy prioritás szolgálja:

1. prioritás: Foglalkoztatási kapacitások erősítése
2. prioritás: Az elérhetőség, megközelíthetőség javítása, közlekedésfejlesztés
3. prioritás: A foglalkoztatás bővítésének, a munkanélküli, inaktív csoportok foglalkoztathatóságának javítása és foglalkoztatásának elősegítése
4. prioritás: Közösségi, „jóléti” fejlesztések

Egy-egy prioritás, illetve a hozzájuk kapcsolódó intézkedések sora ugyan javulást eredményezhet, önmagában mégsem indít el érzékelhető változást, a kedvező hatások összeadódása nélkül érdemi elmozdulás, a jelenlegi struktúrák felpuhulása és átalakulása nem képzelhető el. Természetesen több munkahelyre van szükség a térségben, de illúzióink nem lehetnek, hiszen a kis lélekszámú településeken a helyi gazdaság a legritkább esetben biztosítja a megélhetést, a többség számára a megoldást az ingázás jelenti. Ahhoz azonban, hogy a helyi munkaerőt érdemes legyen foglalkoztatni távolabbi településeken, egyrészt meg kell könnyíteni, olcsóbbá, gyorsabbá kell tenni a közlekedést, másrészt az elhelyezkedni kívánó embereket olyan tudással, képességekkel, készségekkel kell felruházni, amelyek versenyképessé teszik őket a munkaerőpiacon.

g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása;

Az önkormányzati intézmények dolgozóira és a közfoglalkoztatásba bevont személyekre vonatkozóan nem történt ilyen irányú felmérés, így nem állnak rendelkezésre adatok a foglalkoztatott személyek között a romák arányára. Az önkormányzat a mélyszegénységben élők foglalkoztatását javarészt közfoglalkoztatási és Start munkaprogramokon keresztül valósítja meg.

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén;

A Tormás Község Önkormányzata a foglalkoztatás során megelőzi és megakadályozza a munkavállalók hátrányos megkülönböztetését – különösen koruk, nemük, egészségi és családi állapotuk, nemzetiségük, származásuk, vallásuk, politikai meggyőződésük stb. alapján.

A megkülönböztetés tilalma kiterjed a munkaerő felvételre, a jövedelmek, a juttatások, a képzés, a továbbképzés és egyéb ösztönzések meghatározására és az egyéb, foglalkoztatással összefüggő közvetlen és közvetett helyzetekre. Nem tartoznak a foglalkoztatással összefüggő megkülönböztetés tilalma alá a foglalkoztatás jellegéből, vagy természetéből egyértelműen következő szükséges megkülönböztetés esetei.

Az egyenlő bánásmód elve nem akadályozza a Tormás Község Önkormányzatát abban, hogy bizonyos előnyöket nyújtó intézkedéseket tartson fenn vagy fogadjon el abból a célból, hogy a hátrányos helyzetű csoport(ok) számára a szakmai tevékenységek folytatását megkönnyítse, illetve hogy a szakmai előmenetelben őket érő hátrányokat megakadályozza vagy kiegyenlítse. Nem jelenti az egyenlő bánásmód követelményének megsértését a Tormás Község Önkormányzata által ellátott feladatokkal kapcsolatban releváns világnézeti

meggyőződésen alapuló, az adott foglalkozási tevékenység tartalma vagy természete miatt indokolt, arányos és valós foglalkoztatási követelményen alapuló megkülönböztetés.

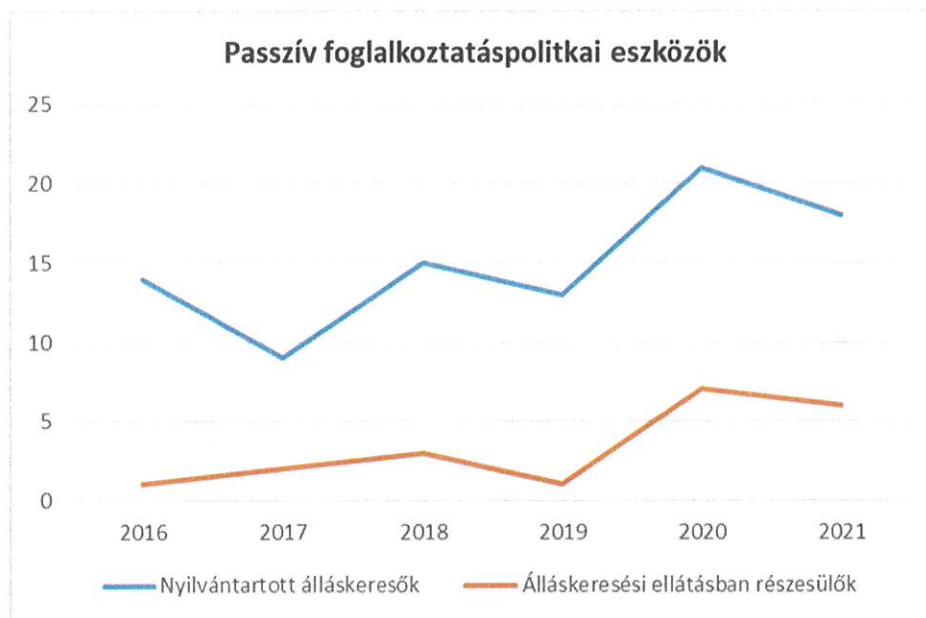
3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

Az Országgyűlés 1993. február 17-i ülésnapján fogadta el a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló, azóta már többször módosított 1993. évi III. törvényt (Szociális törvény). A törvény célja, hogy a szociális biztonság megteremtése érdekében meghatározza az állam által biztosított egyes szociális ellátások formáit, szervezetét, a szociális ellátásokra való jogosultság feltételeit, valamint érvényesítésének garanciáit. A Szociális törvény az önkormányzatok által nyújtható támogatások keretszabályait is tartalmazza. Az ellátásokra vonatkozó részletes szabályokat az önkormányzatok saját rendeleteikben állapítják meg. A pénzbeli és természetbeni szociális ellátások rendszere 2015. március 1-től jelentős mértékben átalakult. Az állam és az önkormányzat segélyezéssel kapcsolatos feladatai élesen elválasztásra kerültek. A kötelezően nyújtandó ellátások közül az ún. aktív korúak ellátását 2015. március 1-től a járási hivatalok állapítják. A kistélepülések, aprófalvak a rendszerváltás után korábban ismeretlen helyzetbe kerültek, hiszen a munkahelyi és a lakóhelyi funkciók végérvényesen elváltak egymástól. A lokális foglalkoztatási kapacitások tömegesen tűntek el, s minden ellenkező remény ellenére, nemigen van esély arra, hogy újraépüljenek. A mezőgazdasági kistermelés – amely a háztáji gazdaság révén a szocializmus időszakában is megőrzött valamit a család termelési-fogyasztási egységéből – egyre inkább háttérbe szorul, jelentősége minimálisra csökkent a családok munkaidejében és bevételeiben.

3.3. 1. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresők ellátásai I.

Év	Nyilvántartott álláskeresők száma (TS 052)		Álláskeresői ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresők száma (TS 047)	
	Fő	15-64 év közötti népesség %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2016	14	8,19%	1	7,14%
2017	9	5,36%	2	22,22%
2018	15	10,07%	3	20,00%
2019	13	9,15%	1	7,69%
2020	21	16,94%	7	33,33%
2021	18	14,29%	6	33,33%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

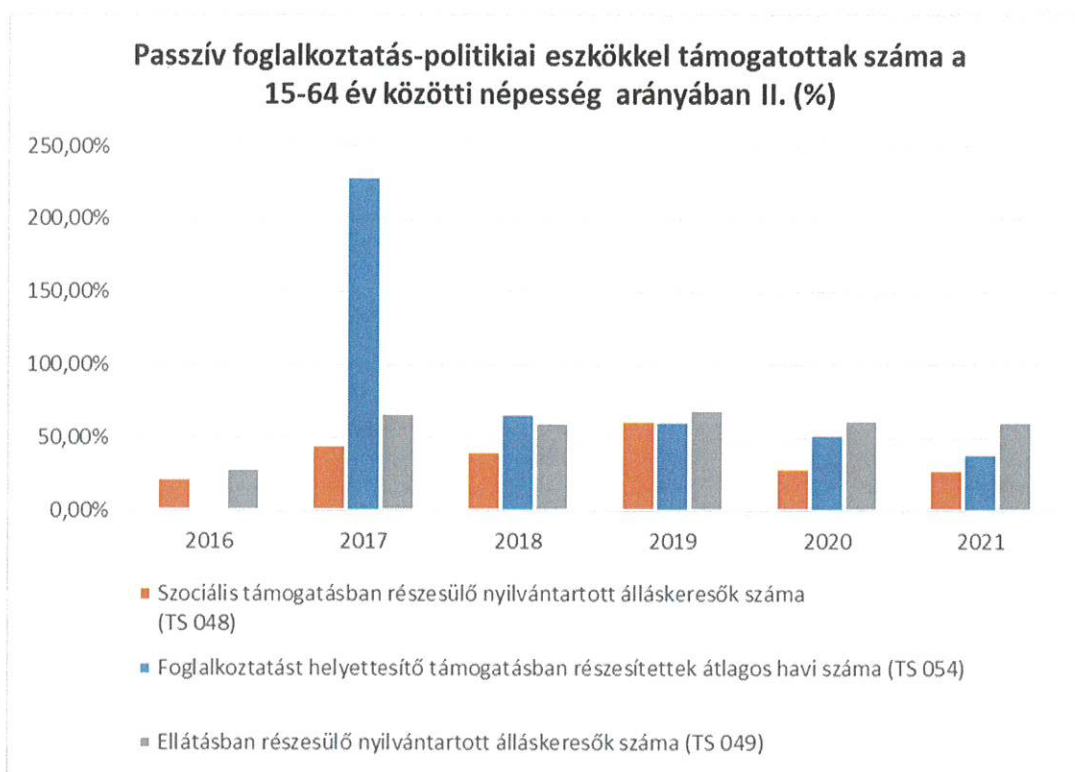

3.3.2. számú táblázat - Passzív foglalkoztatás-politikai eszközök - Álláskeresői ellátásai II.

Év	Szociális támogatásban részesülő nyilvántartott álláskeresői száma (TS 048)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (TS 054)		Ellátásban részesülő nyilvántartott álláskeresői száma (TS 049)	
	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában	Fő	Nyilvántartottak %-ában
2016	3	21,43%	0	0,00%	4	28,57%
2017	4	44,44%	21	229,67%	6	66,67%
2018	6	40,00%	10	66,67%	9	60,00%
2019	8	61,54%	8	61,54%	9	69,23%
2020	6	28,57%	11	52,38%	13	61,90%
2021	5	27,78%	7	38,89%	11	61,11%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A foglalkoztatást helyettesítő támogatásra jogosultak száma a téli hónapokban megemelkedik. Ennek oka arra vezethető vissza, hogy az álláskeresői járadék megállapításához szükséges munkaviszony megemelkedett, ugyanakkor a támogatás folyósítási ideje lecsökkent. Így az időjárási viszonyoktól függő munkák pl. erdőápolás, vízvezetési és építőipari munkák, megszűnésével – még, ha rövid időre is – többen kényszerülnek igénybe venni a folyósított munkanélküli ellátást. Az FHT-ban részesülők száma 2017-ről 2021-re a harmadára csökkent. A települési önkormányzat kiemelt hangsúlyt fektet a törvényben előírt 30 napos foglalkoztatási kötelezettség teljesítésére. Ennek érdekében a polgármester igyekszik mindenkinek munkát biztosítani legalább erre az időre. A szorgalmasabb, megbízhatóbb munkanélküliek többször is bejuthatnak a közfoglalkoztatásba.

3.3.3. számú táblázat - Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatás

Év	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesítettek havi átlagos száma (TS 056)
	fő
2016	0
2017	0
2018	0
2019	0
2020	0
2021	0

Forrás: TeIR, KSH

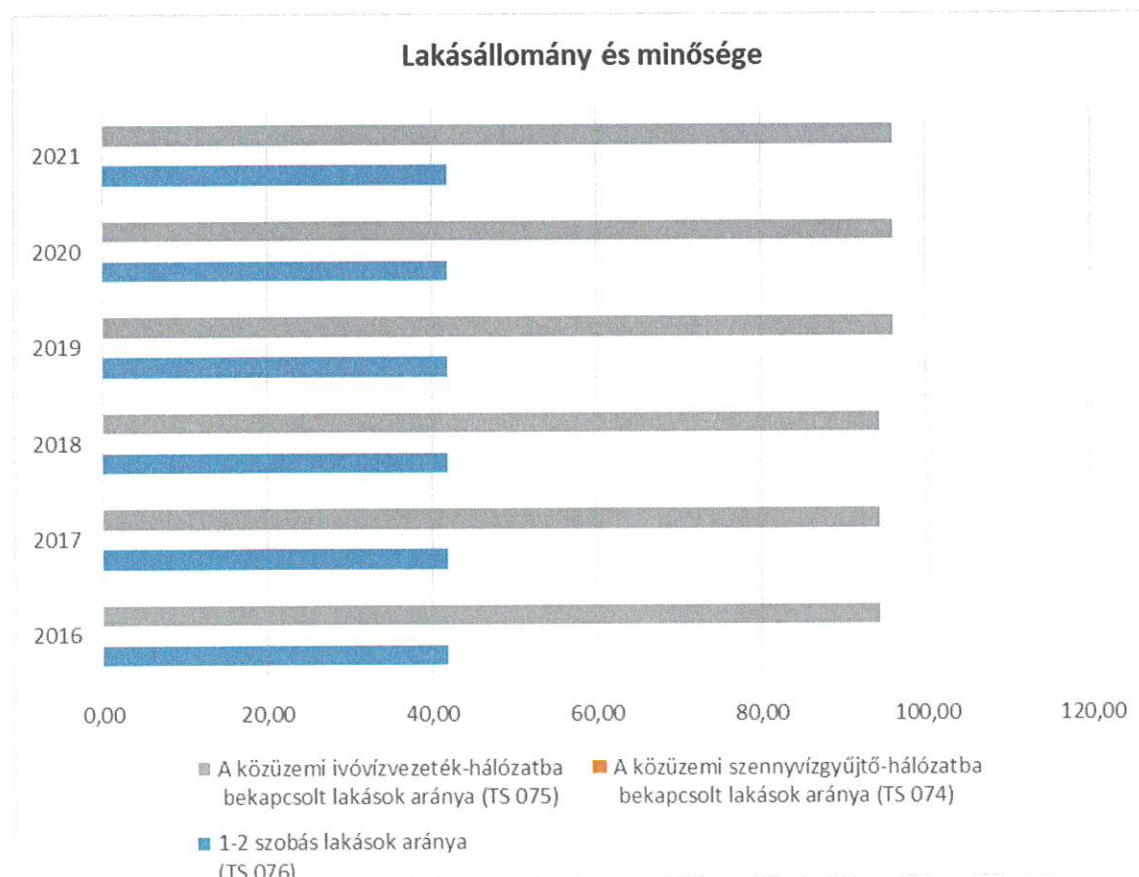
3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

2015. március 1-jétől a lakásfenntartási támogatás korábbi rendszere megszűnt, a lakhatás támogatása a települési támogatások körébe tartozó, alternatív ellátási formává vált. A képviselőtestület saját döntésétől függő támogatási lehetőség a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez nyújtott támogatás, amely a korábbi lakásfenntartási támogatást felválthatta. A településen jellemző probléma a megterhelő rezsiköltségek viselésének nehézsége, ezért Szágy Község Képviselő-testülete rendszeres települési támogatást nyújt a lakhatási költségek megfizetéséhez. A településen adósságkezelési szolgáltatás nincs.

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány						
Év	Lakásállomány (db) (TS 073)	Épített lakások száma (TSv 077)	Épített lakások száma 1000 lakásra (TS 078)	1-2 szobás lakások aránya (TS 076)	A közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 074)	A közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba bekapcsolt lakások aránya (TS 075)
	db	db	db	%	%	%
2016	124	0	0,00	41,94	0,00	94,35
2017	124	0	0,00	41,94	0,00	94,35
2018	124	0	0,00	41,94	0,00	94,35
2019	124	0	0,00	41,94	0,00	95,97
2020	124	0	0,00	41,94	0,00	95,97
2021	124	0	0,00	41,94	0,00	95,97

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

a) bérlakás-állomány

Tormás Község Önkormányzata bérlakás állománnyal nem rendelkezik.

b) szociális lakhatás

Tormás Község Önkormányzata szociális lakhatást nem tud biztosítani

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

Egyéb lakás céljára használt nem lakáscélú ingatlannal nem rendelkezik az önkormányzat.

e) lakhatást segítő támogatások

A lakásfenntartási támogatás alapnyi jogon, normatív alapon állapítható meg. Klasszikus értelemben vett adósságcsökkentési támogatási rendszer nem működik a településen. Az egyéb önkormányzati támogatásban részesítettek száma radikális csökkent az elmúlt 2 évben, míg a települési támogatásban részesítettek száma növekvő tendenciát mutat.

3.4.3. számú táblázat - Lakhatást segítő támogatások		
Év	Települési támogatásban részesítettek száma (pénzbeli és természetbeni) (TS 136)	Egyéb önkormányzati támogatásban részesítettek száma (TS 137)
	Fő	Fő
2016	0	0
2017	59	30
2018	49	38
2019	59	64
2020	89	308
2021	108	72

Forrás: TeIR, KSH Tstar

f) eladósodottság

Nem rendelkezünk átfogó ismeretekkel az eladósodottság pontos mértékéről. Az Önkormányzat azokról az esetekről szerez tudomást, amikor a család támogatásért fordul az Önkormányzathoz (többnyire közmű-hátralékok)

- g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

A Felsőkövesd, Alsókövesd, György-major és Kőtörő tanya külterületen élők közszolgáltatásokhoz való hozzáférése még nehezebb, mint a központi településen élőké. Hátrányaik leküzdésében, a peremhelyzet oldásában nyújt segítséget a falugondnoki szolgálat. Közműszolgáltatás és a közösségi közlekedés hiánya jelentősen nehezíti az ott élők helyzetét. A vezetékes víz és villany mindenütt biztosított a külterületen élők körében, de a telefon és mobiltelefon, internet-hozzáférés nagyon gyenge, vagy egyáltalán nem lehetséges. Menetrend szerint közlekedő buszjárat az iskolába járáshoz igazodóan reggel és délután van. A háziorvos kihelyezett rendelései alkalmával – kedden és pénteken - plusz egy buszjárat van a déli órákban.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

A településen telepek, szegregátumok nincsenek.

3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

- a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

Egészségügyi ellátottság: Háziorvosi rendelés a hét két napján – kedd, péntek - van a településen. A háziorvosi szolgáltatás központja Baranyajenő község. Gyermekeorvosi rendelés a kistérség központjában Sásd városban vehető igénybe. A községben gyógyszertár nem üzemel. A hétközi és hétvégi orvosi ügyeletet a Medicina Bt. látja el Sásdon. Védőnői körzet Tormáson nincs. Baranyajenő székhellyel társulásban láttatják el Szágy, Tormás, Baranyaszentgyörgy és Baranyajenő községek önkormányzatai.

A megelőzés egyik fontos formája a szűréseken való részvétel, melyen való részvételekről nem rendelkezünk adatokkal. Az önkormányzatnak és a védőnői szolgálatnak hasznos szerepet kell vállalniuk az 50 év feletti nők körében a méhnyakrák és a mellrák megelőzését szolgáló szűrővizsgálatok népszerűsítésében.

Összességében megállapítható, hogy Tormás lakosságának egészségi állapota jó, az ellátórendszer kiépített, az alapellátás településen hozzáférhető, a járóbeteg-szakellátás, valamint a fekvőbeteg ellátást 20 km-en belül a Dombóvári Szent Lukács Egészségügyi Kht. által működtetett kórház biztosítja.

Szociális alapszolgáltatások: falugondnoki szolgáltatás, étkeztetés, házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás biztosított a településen.

A települési önkormányzat a környezet- és település-egészségügyi feladatok körében gondoskodik

- a) a köztisztasági és településtisztasági feladatok ellátásáról,
- b) biztosítja a rovarok és rágcsálók irtását,
- c) folyamatosan figyelemmel kíséri a település környezet-egészségügyi helyzetének alakulását és ennek esetleges romlása esetén – lehetőségeihez képest – saját hatáskörben intézkedik, vagy a hatáskörrel rendelkező és illetékes hatóságnál kezdeményezi a szükséges intézkedések meghozatalát,
- d) együttműködik a lakosságra, közösségekre, családi, munkahelyi, iskolai színterekre irányuló egészségfejlesztési tevékenységekben, valamint támogatja és aktívan kezdeményezi ezeket.

3.6.1. számú táblázat – Egészségügyi ellátás						
Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyógyszertárak és fiókgyógyszertárak száma (TS 110)	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (alanyi és normatív alapon kiadott) (TS 133)	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 135)
	db	db	db	db	Fő	Fő
2016	0	0	0	0	0	0,00
2017	0	0	0	0	15	3,00
2018	0	0	0	0	15	4,00
2019	0	0	0	0	25	3,00
2020	0	0	0	0	27	3,00
2021	0	0	0	0	27	3,00
Forrás: TeIR, KSH Tstar						

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkori kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

Az egyenlő bánásmód követelményét érvényesíteni kell a társadalombiztosítási rendszerekből finanszírozott, továbbá a szociális, illetve gyermekvédelmi pénzügyi és természetbeni, valamint személyes gondoskodást nyújtó ellátások igénylése és biztosítása, a betegségmegelőző programokban és a szűrővizsgálatokon való részvétel, a gyógyító-megelőző ellátás, a tartózkodás céljára szolgáló helyiségek használata, az ételmezési és egyéb szükségletek kielégítése során.

Az egyenlő bánásmódhoz való jog magában foglalja különösen az azonos egészségügyi intézmények használatának, az ugyanolyan színvonalú és hatékony, illetőleg nem magasabb kockázattal járó gyógykezelésben, valamint betegségmegelőző programokban (szűrővizsgálatokban) való részvétel jogát.

Falugondnoki szolgálat igénybevehető.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

A helyben elérhető szolgáltatások között településnagyságunkra tekintettel nem szerepelnek a fejlesztő és rehabilitációs ellátások. Ezeket a lakosság a környező települések ellátóinál (pl. Dombóvár, Kaposvár, Pécs, stb.) érheti el.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

Napi egyszeri meleg étkezésben részesülnek azok a szociálisan rászorult személyek, akik tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek önmagukról gondoskodni. Az étkeztetés külön főzőhely hiányában az óvoda-konyháról történik. Települési szinten biztosítva van a közétkeztetés, amely megfelel az érintett korosztály egészséges étrendjére vonatkozó előírásoknak. A szolgáltatók minőségi és mennyiségi ellenőrzése folyamatos.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

A településen nem biztosított.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A falugondnoki szolgáltatás működik a községben, szolgáltatásait minden helyi lakos igénybe veheti. Részt vesz a személyszállítási, közétkeztetési feladatellátásban. A házi segítségnyújtást a Mindszentgodisai Szociális Társulás alkalmazottai nyújtják.

g) drogprevenció szolgáltatások;

Drogprevenció tevékenységet településünkön a sásdi Rendőrkapitányság munkatársai végzik el.

- i) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor;

A településen nincsenek diszkriminációs gyakorlatok, folyamatok semmilyen területen, így a szolgáltatások nyújtásában sem.

- i) előnyben részesítési (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül.

3.6.2. Népkonyha	
Év	Népkehonyhán kiosztott ételadagok száma (db)
2016	n.a.
2017	n.a.
2018	n.a.
2019	n.a.
2020	n.a.
2021	n.a.
Forrás: Önkormányzati adat	

3.7 Közősségi viszonyok, helyi közélet bemutatása

- a) közösségi élet színterei, fórumai;

A közösségi élet szervezése a Faluházban történik. A hét hat napján működő ifjúsági információs pont keretében internet hozzáférésre, könyvkölcsönzésre, folyóiratok megtekintésére, különböző társasjátékokra van lehetőség. Tornateremmel, sportcsarnokkal, sportpályával a település nem rendelkezik.

3.7.1. számú táblázat - Intézményi ellátottság (2019)			
Tornateremmel, tornaszobával ellátott köznevelési intézmények száma (intézmény székhelye szerint) (TS 102)	Sportcsarnok, sportpálya léte (TS 103)	A települési könyvtárak kikölcsönzött egységeinek száma (TS 104)	Közművelődési intézmények száma (TS 105)
db	van/nincs	db	db
0	nem	38	1
Forrás: TelR, KSH Tstar			

- b) közösségi együttélés jellemzői, konfliktuskezelési megoldások;

Tormás településen nem tapasztalható különösebb etnikai konfliktus. A többségi és kisebbségi társadalom jól együttműködik. Ez részint a települési és roma nemzetiségi önkormányzatok jó együttműködésének, a faluközösség egészét szolgáló tevékenységüknek köszönhető. Másrészt a roma nemzetiséghez tartozók kulturális hagyományaik őrzése és ápolása mellett, beintegrálódnak a többségi közösségbe.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai;

A településen jó hagyománya van az önkéntes munkának. A települési önkormányzat minden hónapban tájékoztatja a falu lakosságát a közös összefogással, önkéntes munkával megvalósult karbantartási, fejlesztési munkákról. Ennek köszönhetően mind többen igyekeznek részt venni a közösséget szolgáló önkéntes tevékenységben. A roma és német nemzetiségi önkormányzatok évente több alkalommal támogatják a település lakóit karitatív ruhaadományokkal. A települési önkormányzat a Sásdi Plébánia karitatív csoportjának jóvoltából szervez évente kétszer ruhaadomány osztást.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A helyi nemzetiségi önkormányzat kötelező közfeladata többek közt a képviselt közösség érdekképviselésével, esélyegyenlőségének megteremtésével kapcsolatos feladatok ellátása, különösen tekintettel a helyi önkormányzatnak a nemzetiségek jogainak érvényesítésével kapcsolatos feladataira,

A helyi nemzetiségi önkormányzat önként vállalt feladatot láthat el különösen a nemzetiségi oktatási és kulturális önigazgatással összefüggő ügyekben, a társadalmi felzárkózás, a szociális, ifjúsági, kulturális igazgatás és a közfoglalkoztatás területén, valamint településüzemeltetési és településrendezési feladatok körében.

Tormás Község Önkormányzat Képviselő-testületének és Tormás Községi Roma Nemzetiségi Önkormányzatnak partnerségére vonatkozóan a két önkormányzat között létrejött megállapodásban rögzítettek a mérvadóak.

A nemzetiségi önkormányzat együttműködését az állami és a helyi önkormányzati szervekkel a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény 79-86. §-ai rögzítik.

A helyi önkormányzat a helyi nemzetiségi önkormányzat részére - annak székhelyén - biztosítja az önkormányzati működés személyi és tárgyi feltételeit, továbbá gondoskodik a működéssel kapcsolatos végrehajtási feladatok ellátásáról.

3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A tartósan munkanélküli, inaktív emberek munkaerő-piaci (re)integrációs esélyei nagyon korlátozottak	A munkanélküliség szintjének csökkentését, a foglalkoztatás bővítését szolgáló integrált, komplex programok, új foglalkoztatási és szolgáltatási formák
Kedvezőtlen képzettségi, szakképzettségi színvonal	képzésekhez való hozzájutás segítése,

A munkaerő-kínálat nem igazodik a kereslethez	Közlekedési infrastruktúra-fejlesztés
Romlik a mélyszegénységben élők/romák	Egészségügyi szűrővizsgálatok
egészségügyi állapot	

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

A legfőbb cél a területi különbségek és különösen a településméretből adódó társadalmi hátrányok komplex megközelítéssel történő, a helyi igényeken alapuló csökkentése a humán közszolgáltatások tekintetében, valamint a minőségi közszolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása elsősorban a köznevelés, a felsőoktatás, a felnőttoktatás által biztosított informális és nem formális tanulás területén. Fontos szempont továbbá a gyermekek nevelésénél az intézmény dolgozói és a szülők közötti kapcsolat és együttműködés, amely elengedhetetlen a pozitív eredmények eléréséhez. A gyermekek védelme a gyermek családban történő nevelkedésének elősegítésére, veszélyeztetettségének megelőzésére és megszüntetésére, valamint a szülői vagy más hozzátartozói gondoskodásból kikerülő gyermek helyettesítő védelmének biztosítására irányuló tevékenység. A gyermekek védelmét pénzübeli, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátások, illetve gyermekvédelmi szakellátások, valamint a Gyvt-ben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják.

4.1 A gyermekek helyzetének általános jellemzői gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek

4.1. számú táblázat - Gyermekkorú népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (2.számú táblázatból)					
Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 003)	Férfiak (TS 005)	Nők (TS 007)
	Fő	Fő	Fő	%	%
Állandó népesség száma (férfiak TS 004, nők TS 006)	157	123	280	56,07%	43,93%
0-2 évesek (összes száma TS 008, aránya TS 009)			9	3,21%	
0-14 éves (férfiak TS 010, aránya TS 011; nők TS 012, aránya TS 013)	38	16	54	13,57%	5,71%
15-17 éves (férfiak TS 014, aránya TS 015; nők TS 016, aránya TS 017)	4	7	11	1,43%	2,50%
Forrás: TeIR, KSH Tstar					

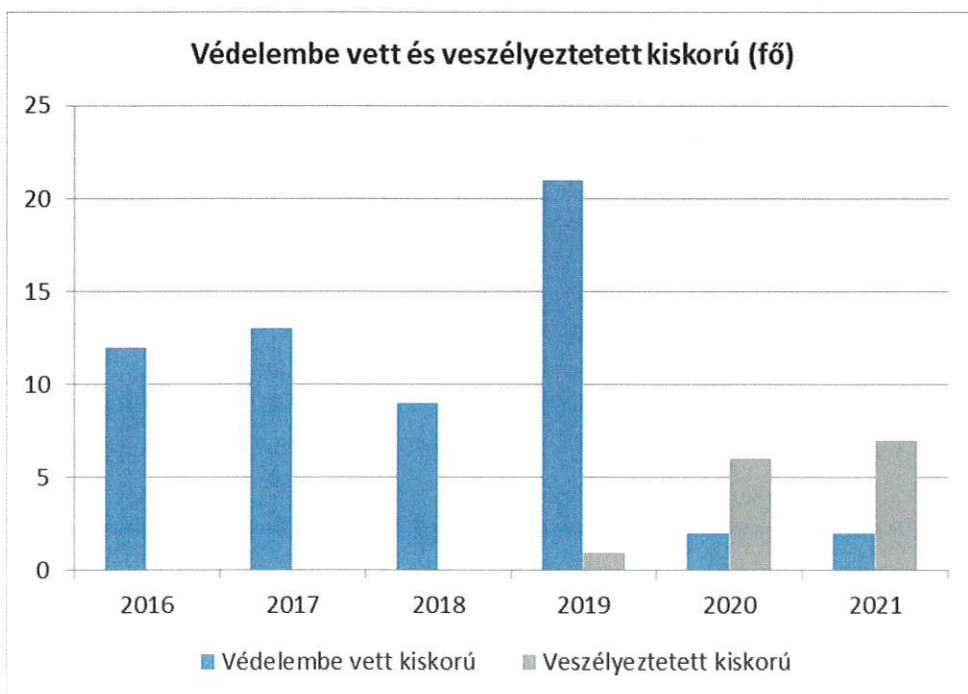
Az állandó népességszám és 0-14 év közötti korosztály arányban van egymással, jóval több a férfi mint a nő.

- a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékkal élő gyermekek jellemzői, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete;

A veszélyeztetettség helyzetének felismerése gyakran az együttműködésre kötelezett szakemberek hiányos jelzései miatt maradnak rejtve. A rendelet szerint definiált veszélyeztetettség – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult állapot - gyakran igen nehezen felismerhető helyzetekből adódik. Igen nagy a látencia a gyermekek bántalmazása, a szexuális abúzus, gyerek és/vagy szülő alkohol- vagy drogfogyasztása kapcsán. A látencia okai között szerepel, hogy a sértett gyermek gyakran nem tudja, hová fordulhat segítségért, illetve a bántalmazott gyermek és családja nem kerül a gyermekvédelmi rendszer látókörébe, nem kerül kapcsolatba olyan szakemberekkel, akik a bántalmazás gyanújára felfigyelhetnének. Ezért kiemelten fontos a meglévő szolgáltatások ismertségét, „akadálymentességét” és hatékonyságát is feltárni és mérni.

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek		
Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma (TS 116)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma (TS 115)
	Fő	Fő
2016	12	0
2017	13	0
2018	9	0
2019	21	1
2020	2	6
2021	2	7

Forrás: TeIR, KSH Tstar

A halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekkel kapcsolatos rendelkezések során, a védelembe vétel elrendelése esetén, illetőleg a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság, továbbá a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet megállapításáról szóló határozat meghozatalával egyidejűleg tájékoztatni kell a szülőt azokról a kedvezményekről, juttatásokról, pályázati lehetőségekről, amelyek a gyermeket megilletik. Tájékoztatni kell továbbá a szülőt arról is, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek mikor minősül halmozottan hátrányos helyzetűnek. Az igazolatlan iskolai hiányzás és ennek következményeként a családi pótlék felfüggesztése esetében a jogalkotó szándéka a gyakorlatban nem mindig érvényesül, azaz az iskolai hiányzás valódi oka, annak részletes feltárása gyakran rejtve marad. A látens módon meghúzódó problémák feltárására, az okok lehetséges megszüntetésére a Hegyháti Szociális Alapellátási Központ keretében működő Gyermekjóléti szolgálat hivatott.

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők valamint

A 2013. szeptember 1-éig hatályos szabályozás értelmében hátrányos helyzetű az a gyermek, tanuló, akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát családi körülményei, szociális helyzete miatt megállapították. E csoporton belül halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, tanuló, akinek törvényes felügyeletét ellátó szülője, óvodás gyermek esetén a gyermek három éves korában, tanuló esetén a tankötelezettség beállításának időpontjában legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be sikeresen. Erről a szülő önkéntesen a Gyvt-ben meghatározott eljárás keretében nyilatkozhat.

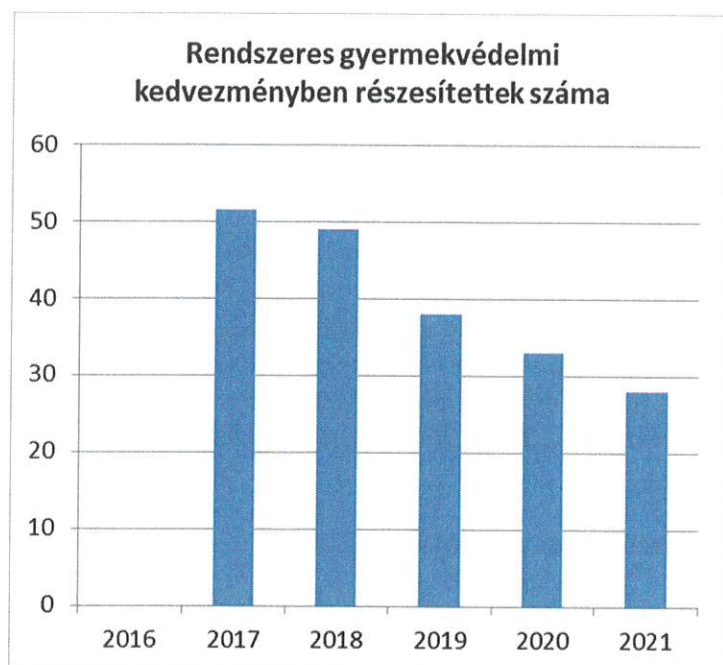
Halmozottan hátrányos helyzetű az a gyermek, tanuló is, akit tartós nevelésbe vettek.

A jegyző összesíti a települési önkormányzat illetékességi területén a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és tanulók számát és az így módon előállított statisztikai adatokat minden év október 31-ig megküldi az illetékes kormányhivatal részére

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény: A jogosult gyermek számára a települési önkormányzat jegyzője a Gyvt-ben meghatározott feltételek szerint rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot állapít meg. A jogosultság megállapítása során sor kerül a jövedelmi és vagyoni helyzet vizsgálatára a Gyvt. 19. §-a szerint.

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek	
Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 111)
	Fő
2016	0
2017	52
2018	49
2019	38
2020	33
2021	28

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

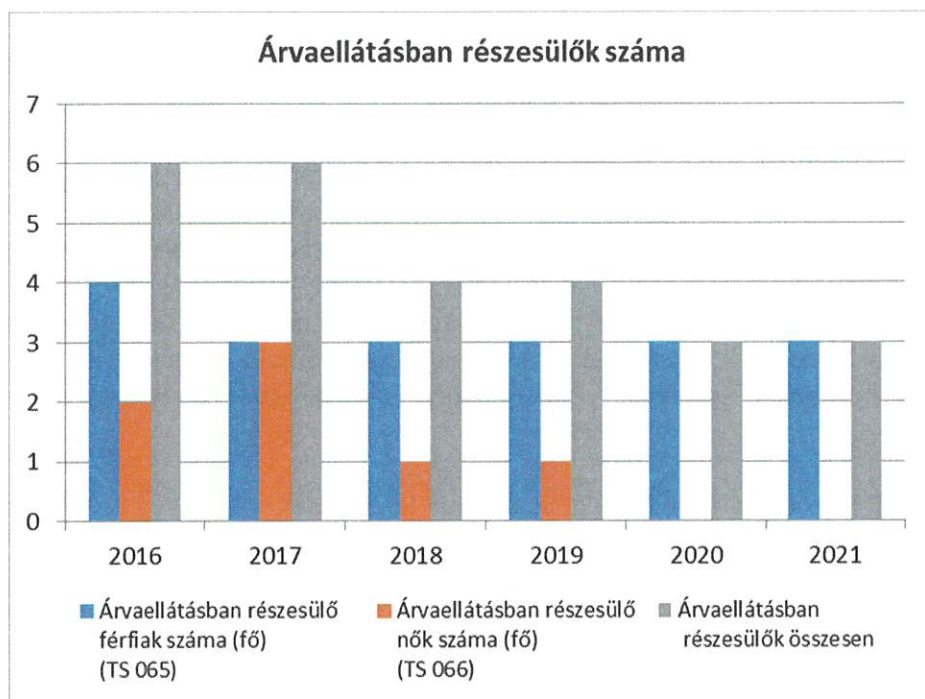
Kiegészítő gyermekvédelmi támogatás: A támogatásra az rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek gyámjával rendelt hozzátartozó jogosult, aki a gyermek tartására köteles és

- nyugellátásban,
- korhatár előtti ellátásban,
- szolgálati járandóságban,
- balettművészeti életjáradékban,
- átmeneti bányászjáradékban,
- időskorúak járadékában vagy
- olyan ellátásban
- részesül, amely a nyugdíjszerű rendszeres szociális ellátások emeléséről szóló jogszabály hatálya alá tartozik. (Gyvt. 20/B. § (1))

c) a gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők helyzete;

4.1.3. számú táblázat - Árvaellátás			
Év	Árvaellátásban részesülő férfiak száma (fő) (TS 065)	Árvaellátásban részesülő nők száma (fő) (TS 066)	Árvaellátásban részesülők összesen
	Fő	Fő	Fő
2016	4	2	6
2017	3	3	6
2018	3	1	4
2019	3	1	4
2020	3	0	3
2021	3	0	3

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

Tormás község önkormányzata rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban részesíti azokat az újszülött gyermeket, illetve családjukat, akiknél gondot jelent az újszülött fogadása, az egészséges gyermekváráshoz szükséges ruházat, gyerekágy stb. biztosítása.

d) ingyenes vagy kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők jellemzői

Kedvezményes gyermek-étkeztetés: A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapítása esetén a gyermek jogosult a gyermekétkeztetés normatív kedvezményének igénybevételére. Sajnos Tormásra is jellemző az tendencia, hogy egyre több azoknak a szerény anyagi körülmények között élő gyermekeknek a száma, akiknek nem természetesen, hogy naponta egyszer meleg ételt kapnak az iskolai szünet időszakában. Tormás Község Önkormányzata támogatást igényel a szociális nyári gyerekétkeztetéshez, így minden évben több gyermek juthatott napi egyszeri meleg ételhez a nyári szünet időszakában

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek helyzete;

Nem releváns

f) állampolgársággal rendelkező, illetve magyar állampolgársággal nem rendelkező külföldről visszatért, hátrányos helyzetű családban élő gyerekek jellemzői.

Nem releváns

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Nincs szegregátum a településen

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

Amikor a szülők egy része és a családok nehezebb helyzetbe kerülnek, és a gyerekek is egyre kiszolgáltatottabbá válnak, akkor az iskola, az óvoda feladata és jelentősége az ifjúságvédelem területén is megnő.

Egyre több az olyan hátrányos helyzetű gyerekek száma, akik a megélhetési nehézségek, a család hétköznapi gondjai miatt elhanyagoltakká válnak. A nehezedő anyagi körülmények miatt, nagymértékben megnőtt a szociális támogatások iránti igény. Ezek a problémák az éreztetik hatásukat, mert befolyásolják a gyerekek eredményeit, viselkedését, társaikhoz való viszonyukat. A gyermekvédelemben dolgozó szakemberek megállapításai alapján a veszélyeztetettség okai között elsődleges a szociális helyzet elégtelensége. Ezért fontos, hogy az igényeknek megfelelően bekapcsolódjunk abba a társadalmi összefogásba, mely korunk veszélyforrásaival szemben, elsődlegesen a tanulók személyiségének fejlesztésére és a prevencióra helyezi a hangsúlyt. A cél a gyermekek személyiségének, életszemléletének olyan irányú fejlesztése, amely képessé teszi őket az ítéletalkotásra és a negatív jelenségek elutasítására. A fogyatékos gyermekeket nevelő családok helyzete az átlagosnál is nehezebb, különösen a halmozottan fogyatékos gyermeket nevelő családok esetében.

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

A családsegítő és gyermekjóléti szolgálat munkájában fontos szerepet játszik az Iskola-egészségügyi és Területi Védőnői Szolgálat. A helyi óvoda a Baranyajenői védőnői körzethez tartozik.

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	Fő	Fő
2016	0	n.a.	-
2017	0	n.a.	-
2018	0	n.a.	-
2019	0	n.a.	-
2020	0	n.a.	-
2021	0	n.a.	-
Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok			

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás					
Év	Felnőttek és gyermek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 107)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 106)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 108)	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma
	db	db	db	Fő	Fő
2016	0	0	0	n.a.	n.a.
2017	0	0	0	n.a.	n.a.
2018	0	0	0	n.a.	n.a.
2019	0	0	0	n.a.	n.a.
2020	0	0	0	n.a.	n.a.
2021	0	0	0	n.a.	n.a.
Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok					

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

Házi gyermekorvosi ellátás biztosított.

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

A gyermekek egészségügyi szűrése biztosított, részben a védőnői hálózaton keresztül, részben intézményhálózaton keresztül. Az óvodában, általános iskolában a szűrőprogramok rendszeresek, amelyeket korrekt tanácsadás egészít ki. A védőnők családlátogatásai során a várandós kismamák, gyermekes anyukák fordulnak problémáikkal. Nagyon sokszor elég egy megerősítő beszélgetés ahhoz, hogy problémájukkal orvoshoz forduljanak.

a) gyermekek napközbeni ellátásai, bölcsődei ellátás;

A településen nem működik bölcsőde.

4.3.3. a.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2016	n.a.	n.a.
2017	n.a.	n.a.
2018	n.a.	n.a.
2019	n.a.	n.a.
2020	n.a.	n.a.
2021	n.a.	n.a.

Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

4.3.3. b.) számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma								
Év	Működő munkahelyi bölcsődéi férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődéi férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődéi férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődéi férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2016	0	0	0	0	0	0	0	0
2017	0	0	0	0	0	0	0	0
2018	0	0	0	0	0	0	0	0
2019	0	0	0	0	0	0	0	0
2020	0	0	0	0	0	0	0	0
2021	0	0	0	0	0	0	0	0
Forrás: TeIR, KSH Tstar								

b) gyermekvédelem;

2016. január 01. óta a Mindszentgodisai Közös Önkormányzati Hivatalhoz tartozó települések vonatkozásában közösen látjuk el a feladatot. A családi struktúrák változásai, valamint a lakosság anyagi helyzete romlásának következtében megnőtt az igény a személyes gondoskodási formák iránt. Mindszentgodisa Község család- és gyermekjóléti szolgálata 7 településen – köztük Szágy Községben is - biztosítja a Gyvt. 39-40. §-ában meghatározott - szervezési, szolgáltatási és gondozási - gyermekjóléti szolgáltatási feladatokat és a családsegítés Szt. 64. § (4) bekezdése szerinti - szociális, életvezetési és mentálhigiénés tanácsadás, családgondozás, feladatait. Munkájuk alapvető célja, hogy a gyermekek valódi érdekének megfelelő valódi segítségnyújtás történjen és hogy, szolgáltatásaik minél közelebb álljanak a családokhoz, gyerekekhez. Általános céljuk továbbá a társadalmi befogadásra épülő szemlélet kialakítása, a társadalmi egyenlőtlenségből adódó hátrányok kompenzálása, az esélyegyenlőség megteremtése, partneri viszony kialakítása és a prevenció elősegítése. Programjuk kiterjed Mindszentgodisai Közös Önkormányzati Hivatalhoz tartozó települések közigazgatási területén élő minden gyermekre, a szociálisan hátrányos helyzetűekre, nagycsaládosokra, gyermeküket egyedül nevelő szülőkre, mentális problémával küzdő szülőkre és gyermekekre, munkanélküliekre, halmozott problémával küzdőkre, érdekérvényesítésben gyenge egyénekre, családokra, a veszélyeztetett gyermekekre, családokra, devianciákkal élő szülőkre, gyermekekre. A programok és tevékenységek szervezése úgy történik, hogy az alapellátás keretében nyújtott személyes gondoskodást az ügyfelek számára a lakóhelyükön biztosítják. Szágyon heti rendszerességgel megvalósul az ügyfélfogadás és a személyre szabott, egyéni gondozási folyamat. A szolgálatuk jól működő és hatékony kapcsolatrendszer kialakítására törekszik, aminek keretében kezdeményezi, szervezi és összehangolja az egészségügyi szolgáltatást nyújtók, különösen a védőnői szolgálat, a háziorvos, a házi gyermekorvos, személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatók, köznevelési intézmények, rendőrség, ügyészség, bíróság, pártfogó felügyelői szolgálat az egyesületek, az alapítványok és az egyházi jogi személyek, a munkaügyi hatóság, a javítóintézet, a gyermekjogi képviselő, jegyző, a járási hivatal, a jogi segítségnyújtói szolgálat, a magánszemélyek, valamint más érintett személyek és szervezetek részvételét az észlelő- és jelzőrendszerben. Munkájuk során együttműködnek és folyamatosan munkakapcsolatot tartanak az ellátást végző szakintézményekkel különösen a járási család- és gyermekjóléti központtal, a területi szociális gondozás intézményeivel, a gyermek- és felnőtt gondozást végző szociális szakintézményekkel, minden olyan egészségügyi intézménnyel, ahol gyermek-vagy felnőtt pszichiátriai szakrendelés folyik, a vöröskereszttel

c) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások;

Az önkormányzat Szociális rendelete alapján a polgármester azonnali segítséget tud nyújtani.

- d) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés;
e) gyermekétkeztetés (intézményi, hétvégi, szünidei);

Kedvezményes gyermek-étkeztetés: A rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapítása esetén a gyermek jogosult a gyermekétkeztetés normatív kedvezményének igénybevételére. A gyermekek egészséges fejlődésének alapfeltétele az egészséges étkezés. A mélyszegénységben élő gyermekek közül otthon sokan nem jutnak megfelelő mennyiségű egészséges táplálékhoz. Ezért nagy jelentőségű a közétkeztetés, szünidei étkeztetés 2016-tól új kötelező feladatként kell megszervezni a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997.évi XXXI. törvény 21/C. § szerinti szünidei gyermekétkeztetést.

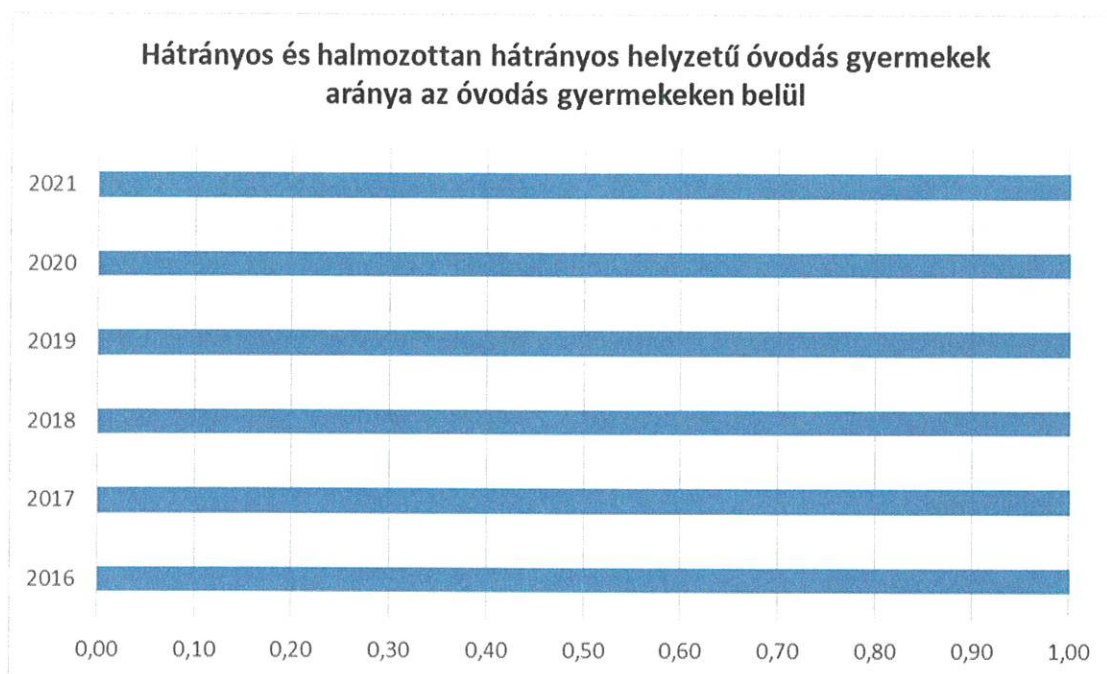
- f) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások az ellátórendszerek keretein belül.

Az önkormányzat a helyi rendeleteiben meghatározott módokon igyekszik a hátrányos helyzetű gyermekeket segíteni, hátrányaikat kompenzálni.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékkal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

- a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása, a köznevelési intézménybe és más településen található fejlesztő programokra való eljutás módja, lehetőségei;

4.4. a) 1.számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek			
Év	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 092)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek aránya az óvodás gyermekekben belül (TS 093)
	Fő	Fő	%
2016	20	16	80,00
2017	22	16	72,73
2018	16	12	75,00
2019	18	4	22,22
2020	18	5	27,78
2021	19	4	21,05
Forrás: TeIR, KSH Tstar			

Az óvodába beíratott gyermekek száma az elmúlt években alig változott, viszont a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű óvodás gyermekek száma az elmúlt 6 évben a negyedére csökkent.

4.4. a) 2. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók

Év	Általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű általános iskolai tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 094)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya az általános iskolai tanulókon belül (TS 095)
	Fő	Fő	%
2016	n.a.	0	0,00
2017	n.a.	0	0,00
2018	n.a.	0	0,00
2019	n.a.	0	0,00
2020	n.a.	0	0,00
2021	n.a.	0	0,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés

4.4. a) 3. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet a középszintű oktatásban

Év	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gimnáziumi tanulók száma (TS 096)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a gimnáziumi tanulókon belül (TS 097)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (TS 098)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakközépiskolai tanulók és hátrányos helyzetű szakiskolai és készségfejlesztő iskolai tanulók aránya a tanuló számához viszonyítva (TS 099)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű szakgimnáziumi tanulók száma (TS 100)	Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók aránya a szakgimnáziumi tanulókon belül (TS 101)
	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2016	0	0	0	0	0	0
2017	0	0	0	0	0	0
2018	0	0	0	0	0	0
2019	0	0	0	0	0	0
2020	0	0	0	0	0	0
2021	0	0	0	0	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4. a) 4. számú táblázat - Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet

Év	Megállapított hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 114)	Megállapított halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek és nagykorúvá vált gyermekek száma (TS 113)
	fő	fő
2016	11	40
2017	9	42
2018	18	30
2019	13	26
2020	10	22
2021	7	22

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet

A megállapított hátrányos helyzetű és nagykorúvá vált gyermekek száma 2018-ról 2021-re több mint a felére csökkent, a halmozottan hátrányos gyermeke számának csökkenésének egyetemben.

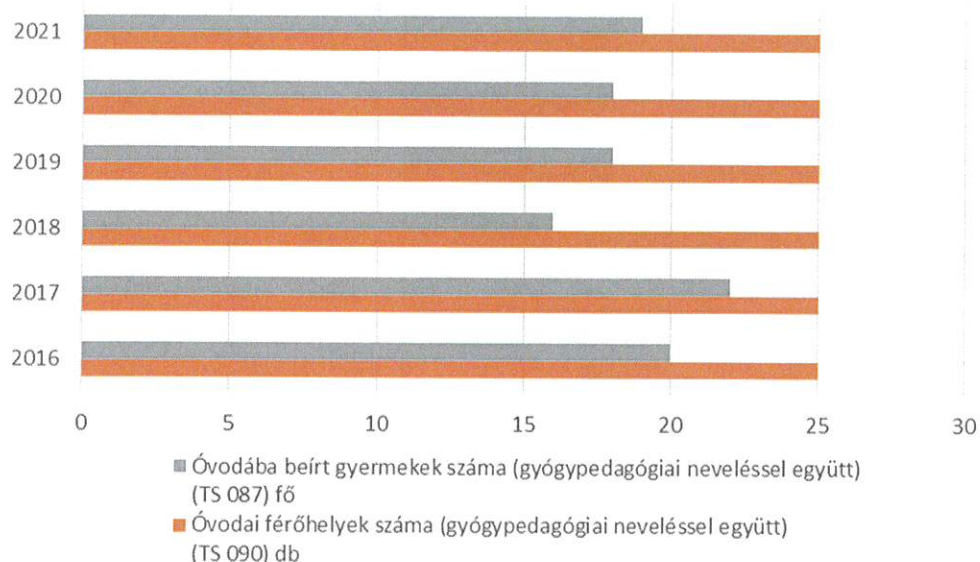
b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai								
Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma - gyógypedagógiai neveléssel együtt (TS 085)	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 090)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 088)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087)	Óvodai gyógypedagógiai gyermekcsoportok száma (TS 086)	Gyógypedagógiai oktatásban részesülő óvodás gyermekek száma az integráltan oktatott SNI gyermekek nélkül (TS 091)	Egy óvodai gyermekcsoportra jutó gyermekek száma (TS 089)
	fő	db	db	db	fő	db	fő	fő
2016	n.a.	1	25	1	20	0	0	20
2017	n.a.	1	25	1	22	0	0	22
2018	n.a.	1	25	1	16	0	0	16
2019	n.a.	1	25	1	18	0	0	18
2020	n.a.	1	25	1	18	0	0	18
2021	n.a.	1	25	1	19	0	0	19

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

Az óvodai férőhelyek száma 25 fő, az óvodába beíratott gyermekek száma nem sokat változott az elmúlt években.

Óvodai férőhelyek

■ Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 087) fő
 ■ Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 090) db

4.4.4. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek

Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban) (TS 080)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 081)	Általános iskolai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 079)	Egy általános iskolai osztályra jutó tanulók száma a nappali oktatásban (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 082)	Más településről bejáró általános iskolai tanulók aránya a nappali oktatásban (TS 084)
	db	db	db	fő	%
2016	0	0	0	0,00	0,00
2017	0	0	0	0,00	0,00
2018	0	0	0	0,00	0,00
2019	0	0	0	0,00	0,00
2020	0	0	0	0,00	0,00
2021	0	0	0	0,00	0,00

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4.5. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezők a nappali oktatásban

Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban (TS 083)
	Fő
2016	0
2017	0
2018	0
2019	0
2020	0
2021	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs jelenségek;

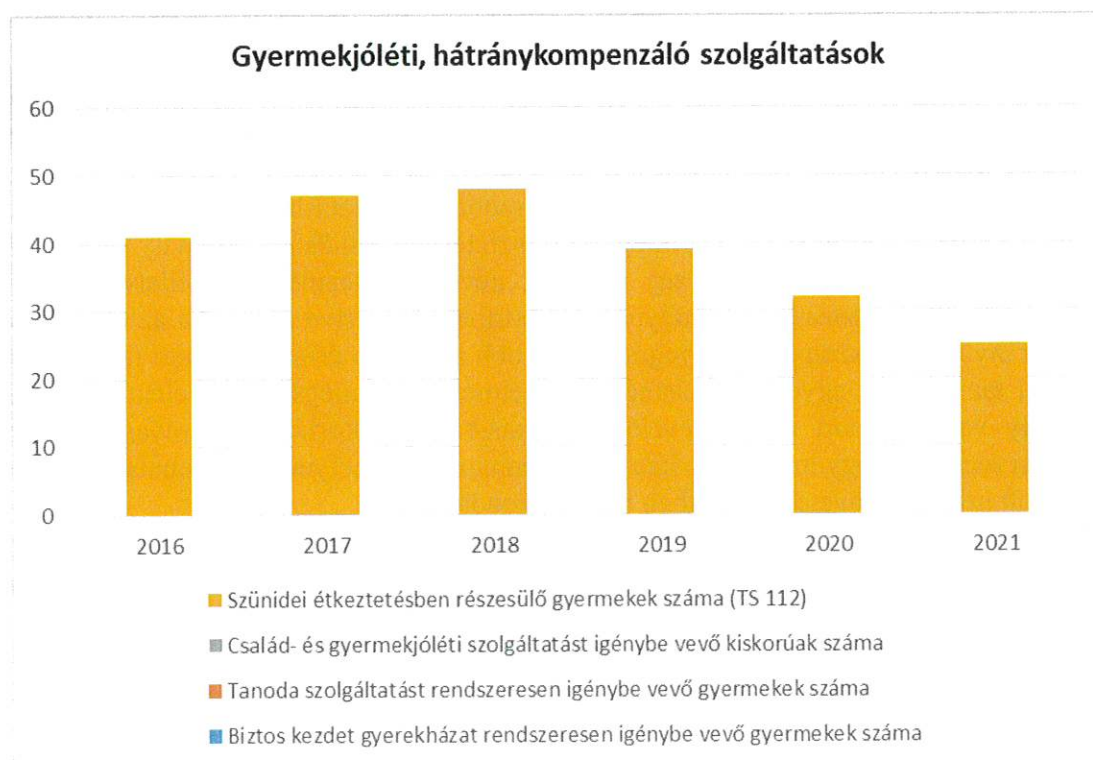
Az Önkormányzattal szemben a közszolgáltatások nyújtása során hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt szankció megállapítására nem került sor.

e) előnyben részesítés, hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások.

A szünidei gyermekétkeztetésben részesülő gyermek száma folyamatos csökkenést mutat.

4.4.6. számú táblázat - Gyermekjóléti, hátránykompenzáló szolgáltatások				
Év	Biztos kezdet gyerekházat rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Tanoda szolgáltatást rendszeresen igénybe vevő gyermekek száma	Család- és gyermekjóléti szolgáltatást igénybe vevő kiskorúak száma	Szünidei étkeztetésben részesülő gyermekek száma (TS 112)
	Fő	Fő	Fő	Fő
2016	n.a.	n.a.	n.a.	41
2017	n.a.	n.a.	n.a.	47
2018	n.a.	n.a.	n.a.	48
2019	n.a.	n.a.	n.a.	39
2020	n.a.	n.a.	n.a.	32
2021	n.a.	n.a.	n.a.	25

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati és intézményfenntartói adatok

Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek, tanulók:

a) különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló:

aa) sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló,

ab) beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló,

ac) kiemelten tehetséges gyermek, tanuló

Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet a köznevelésben:

Sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók

Sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló a mozgásszervi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, az autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzdők csoportja.

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek, tanulók

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek (Nkntv. 4. § 3. pont).

Aránytalan teher: Ha a nevelés, a nevelés-oktatás körülményei az átlagos körülményekhez képest - a gyermek, a tanuló életkorát és sajátos nevelési igényeit figyelembe véve - lényegesen nehezebbek vagy jelentős költségnövekedést okoznak a gyermeknek, tanulónak vagy a szülőnek (Nkntv. 4. § 2. pont)

Az egyenlő bánásmód követelménye kiterjed minden olyan nevelésre, oktatásra, képzésre, amely államilag jóváhagyott vagy előírt követelmények alapján folyik, vagy amelynek megszervezéséhez az állam közvetlen normatív költségvetési támogatást nyújt, illetve amelyhez közvetve – így különösen közterhek elengedése, elszámolása vagy adójóváírás útján – hozzájárul.

A jogellenes elkülönítés (szegregáció) leggyakrabban az oktatásban tapasztalható. Éppen ezért a törvény szerint hátrányos megkülönböztetésnek minősül a bármely csoporthoz tartozó személyek elkülönítése egy oktatási, nevelési intézményben, illetve az azon belül létrehozott tagozatban, osztályban, csoportban, beleértve azt is, ha az elkülönítés számarányukhoz viszonyítva lényegesen nagyobb arányban érinti a csoport tagjait, mint a többi tanulót. Az egyenlő bánásmód követelményének megsértését jelenti valamely személy vagy csoport olyan nevelésre, oktatásra való korlátozása, olyan nevelési, oktatási rendszer vagy intézmény létesítése, fenntartása, amelynek színvonala nem éri el a kiadott szakmai követelményekben meghatározottakat.

A halmozottan hátrányos helyzetben lévő gyermekek, tanulók elkülönítése társaiktól sérti az egyenlő bánásmód követelményét, ezért szükséges figyelemmel kísérni a működési körzetek kialakítását, az iskolai felvételi eljárást, az egyes csoportok, osztályok összetételét.

Integrációs felkészítés Pedagógiai Rendszere (IPR)

A szociális hátrányok enyhítése, a tanulási kudarcnak kitett tanulók fejlesztése érdekében az általános iskola és a középfokú iskola képesség-kibontakoztató vagy integrációs felkészítést szervez, amelynek keretei között a tanuló egyéni képességének, tehetségének kibontakoztatása, fejlődésének elősegítése, a tanuló tanulási, továbbtanulási esélyének kiegyenlítése folyik. A képesség-kibontakoztató és az integrációs felkészítés megszervezése nem járhat együtt a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók elkülönítésével. A képesség-kibontakoztató felkészítésben a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű vagy sajátos nevelési igényű tanuló vesz részt. Az óvoda a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek számára fejlesztő programot szervez, melynek keretében a gyermek fejlesztésével kapcsolatos pedagógiai feladatokat, a szociális hátrányok enyhítését segítő pedagógiai tevékenységet folytat.

A képesség-kibontakoztató és integrációs felkészítés, valamint az óvodai fejlesztő program megvalósítása az oktatásért felelős miniszter által kiadott személyiségfejlesztő, tehetséggondozó, felzárkóztató program alapján zajlik.

Tormás Község Önkormányzata minden évben él az Integrációs felkészítés Pedagógiai Rendszer keretében nyújtott pályázati lehetőséggel. A pályázati önerő erőn felüli vállalásával sikerült az elmúlt években az óvoda épületének teljes felújítását megvalósítani. A megszépült környezet és a kor követelményeinek megfelelő kiszolgáló helyiségek, csoportszoba és ebédlő a magas színvonalú oktatás-nevelés biztosítását segítik elő. Az intézményben foglalkoztatott vezetők és alkalmazottak kötelező létszámának meghatározásakor figyelembe vették egy csoporthoz szükséges nevelő- és oktató munkát közvetlenül segítő alkalmazottak.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Több szabadidős program gyermekek részére	Partnerek segítségével problémák feltárása, megoldások kidolgozása, folyamatos szabadidős programok szervezése

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

Jogi alapvetések a nők esélyegyenlőségéhez:

Az Alaptörvény XV. cikke rögzíti, hogy a nők és férfiak egyenjogúak, vagyis mind a nőket, mind a férfiakat azonos jogok kell, hogy megillessék minden polgári, politikai, gazdasági, szociális, kulturális jog tekintetében. A Tanács 76/207/EGK irányelve a nőkkel és a férfiakkal való egyenlő bánásmód elvének a munkavállalás, a szakképzés és az előmenetel lehetőségei, valamint a munkafeltételek terén történő végrehajtásáról és az azt módosító 2002/73/EK irányelv,

a Tanács 79/7/EGK irányelve a férfiakkal és a nőkkel való egyenlő bánásmód elvének a szociális biztonság területén történő fokozatos megvalósításáról, a Tanács 86/378/EGK irányelve a férfiakkal és a nőkkel való egyenlő bánásmód elvének a foglalkoztatási szociális biztonsági rendszerekben történő megvalósításáról.

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

A Munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 12. §-a rendelkezik arról, hogy a munkaviszonnyal, így különösen a munka díjazásával kapcsolatban az egyenlő bánásmód követelményét meg kell tartani. A munka egyenlő értékének megállapításánál különösen az elvégzett munka természetét, minőségét, mennyiségét, a munkakörülményeket, a szükséges szakképzettséget, fizikai vagy szellemi erőfeszítést, tapasztalatot, felelősséget, a munkaerő-piaci viszonyokat kell figyelembe venni. Az Ebktv. megfogalmazza a közvetlen és a közvetett diszkrimináció fogalmát, amely rögzíti, hogy az adott személy olyan tulajdonsága miatt kerül hátrányba más, összehasonlítható helyzetben lévő személyekhez képest, amit nem tud befolyásolni. Védett tulajdonságként nevezi meg a törvény a nemet, családi állapotot, az anyaságot és terhességet is. A munkaerő minősége nem függ attól, hogy a munkavállaló férfi, vagy nő sokkal inkább attól, hogy milyen képzettséggel rendelkezik. A gazdaságnak egységes munkaerő-piacára van szüksége. Nem csak a gazdaság, hanem a család szempontjából is fontos a nők foglalkoztatása. Nők esetében az egyenlő jogok biztosítása nem elegendő a munkába állásához.

Speciális helyzetben vannak:

- kismamák, gyereket nevelő nők
- 45 év feletti nők
- sok gyerekes anyák

- gyereküket egyedül nevelő nők.

Leginkább veszélyeztetettek az anyák és az idősebbek. Szükség van speciális programokra, hogy a nők gyerekvállalás után vissza tudjanak térni a munkavilágába, hiszen sok esetben ez nem megy zökkenőmentesen. Ennek oka lehet, hogy nincs lehetőség rész-és távmunka vállalásra, az anyák ismeretei esetenként megkopnak. Emellett a munkaadók azt gondolják, hogy a gyermeket nevelő nők kevésbé terhelhetőek, gyerekük esetleges betegsége, család ellátása miatt kevésbé kiszámíthatóak. Az idősebb nők esetében hiányt jelent, hogy nem rendelkeznek nyelvismerettel, informatikai ismeretekkel és megfelelő képzettséggel. Ennek következtében hiába szeretnének munkát vállalni, mégsem tudnak.

A településen nincs védőnő körzet. A védőnői szolgálatot Baranyajenő székhellyel 1 védőnő látja el településünkön is.

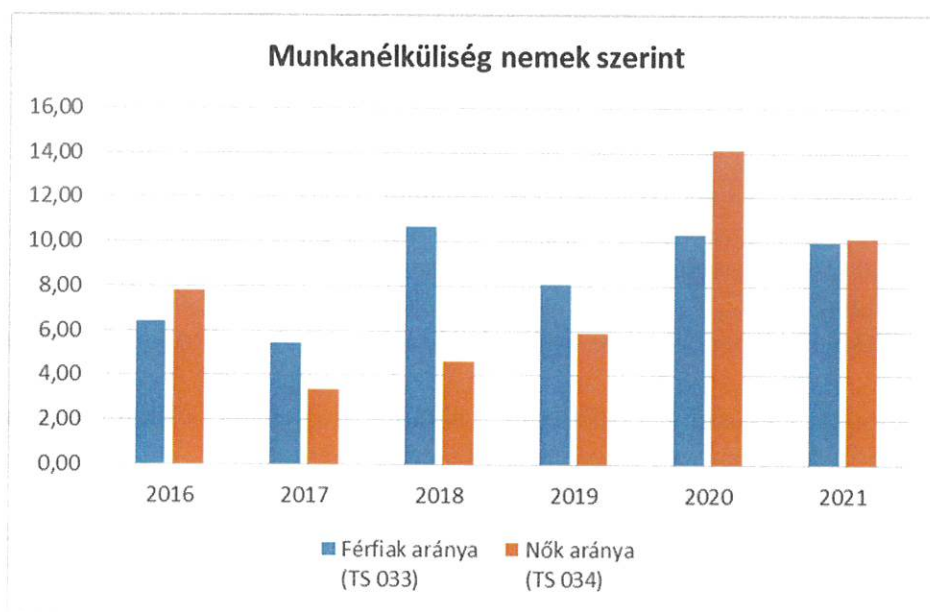
A területi védőnő a családtervezéssel, anya-és gyerekgondossal kapcsolatosan a következő feladatokat látja el:

- a családtervezéssel kapcsolatos tanácsadás, életmód tanácsadás, az anyaságra való felkészülés segítése;
- a várandós anyák gondozása
- a gyermekágyas időszakban segítségnyújtás és tanácsadás az egészségi állapottal, az életmóddal, szoptatással, valamint a családtervezéssel kapcsolatban;
- kisgyerekkorú gyermekek gondozása, ennek során a családlátogatás, védőnői tanácsadás keretében folyamatos, célzott és szükséglet szerinti gondozás végzése, továbbá a harmonikus szülő-gyermek kapcsolat kialakulásának, a gyermek nevelésének és a szocializációjának segítése, valamint a gyermek fejlődéséhez igazodóan az egészséges életmódhoz szükséges ismeretek nyújtása,
- az újszülöttek, a koraszülöttek, a kis súllyal születettek, valamint az egészségi és környezeti ok miatt veszélyeztetett csecsemők és gyermekek figyelemmel kísérése és segítése,
- a szoptatás és az anyatejes táplálásfokozott figyelemmel kísérése,
- a gyermek fejlődését veszélyeztető tényező észlelésekor a háziorvos, illetve a gyermekjóléti szolgálat haladéktalan értesítése mellett a veszélyeztetett gyermek és családjának fokozott gondozásba vétele,
- a család felkészítése a beteg csecsemő és gyermek, otthoni ápolására,
- a családok tájékoztatása az életkorhoz kötött védőoltások fontosságáról, a védőoltások szervezése, nyilvántartása, jelentése,
- az óvodába járó gyermekek gondozása, szűrése, higiénés ellenőrzésese,
- a gyermekjóléti szolgálat és a háziorvos értesítése, illetve hatósági eljárás kezdeményezése a gyermek bántalmazása, súlyos elhanyagolása, a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása vagy egyéb súlyos veszélyeztető ok fennállása esetén,
- figyelfelhívás a népegészségügyi szűrővizsgálaton történő megjelenés fontosságára, továbbá tájékoztatás az önkéntesen igénybe vehető ajánlott szűrővizsgálatokról,

5.1.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint
(a 3.2.1. táblával azonos)

Év	Nyilvántartott álláskereső aránya az állandó népességben a 15-64 évesek körében		
	Férfiak aránya (TS 033)	Nők aránya (TS 034)	Összesen
	%	%	%
2016	6,42	7,78	7,10%
2017	5,41	3,33	4,37%
2018	10,68	4,6	7,64%
2019	8,08	5,88	6,98%
2020	10,31	14,1	12,21%
2021	10	10,13	10,07%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

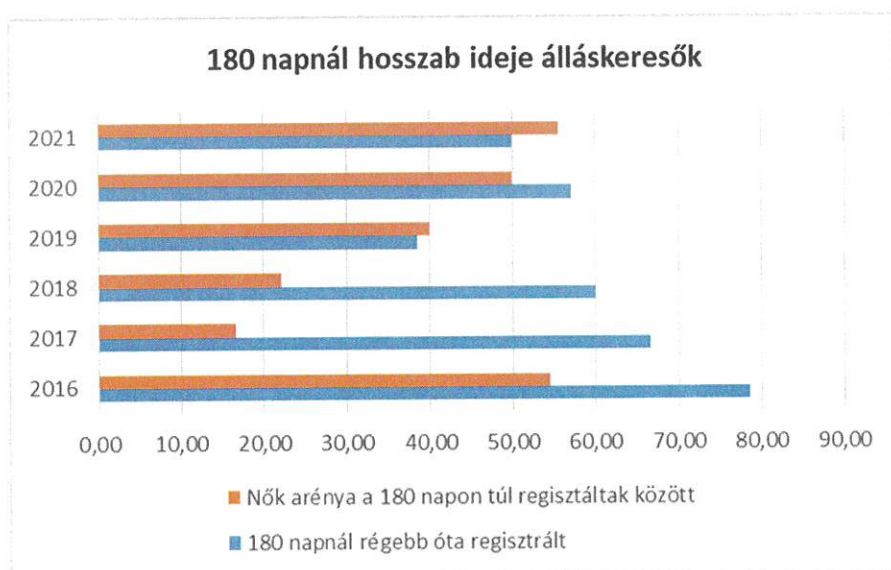

A gyermekek számra nyújtott napközbeni ellátások fontos szerepet játszanak a nők munkaerőpiaci elhelyezkedésében. Amennyiben ezek hiányoznak, vagy hiányosak rontják a nők esélyeit a foglalkoztatásban. A településen biztosított az óvodai ellátás. Sajnos bölcsődei elhelyezésre nincs lehetőség.

5.1.2. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje nyilvántartott álláskereső (a 3.2.3. táblával azonos)

Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 057)	Nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőknél belül (TS 058)
	%	%
2016	78,57	54,55
2017	66,67	16,67
2018	60	22,22
2019	38,46	40
2020	57,14	50
2021	50	55,56

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

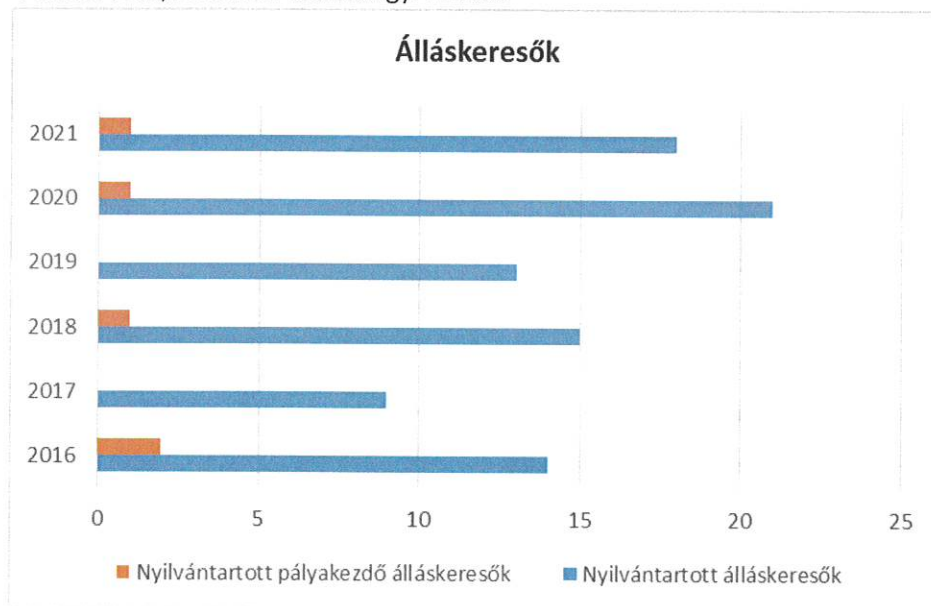

A nők aránya a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőknél belül a 2016-os évhez képest szinte ugyanannyi, kisebb fellendülés volt 2017-ben, akkor csak 16,67% volt, de azóta is növekvő tendenciát mutat. A munkanélküli nők száma évről-évre nagyobb mértékben nő, a férfiak munkanélküliségéhez képest. Ugyan ez tapasztalható már a pályakezdő munkanélküliek esetében is, annak ellenére, hogy a 18-29 évesek között a nők száma alacsonyabb a férfiakéhoz.

Az önkormányzati intézmények működtetése során figyelembe kell venni a nemek eltérő helyzetét, Szükségletét, és törekedni kell speciális problémáik megoldására. Közfoglalkoztatás keretében dolgozó anyáknak lehetőséget biztosítottak csúsztatott munkakezdésre.

5.1.3. számú táblázat - Pályakezdő állás keresők száma (a 3.2.6. táblával azonos)		
Év	Nyilvántartott állás keresők száma (TS 052)	Nyilvántartott pályakezdő állás keresők száma (TS 053)
	fő	Fő
2016	14	2
2017	9	0
2018	15	1
2019	13	0
2020	21	1
2021	18	1

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

Kifejezetten nők számára indított képzési programok nincsenek a településen. A munkaügyi kirendeltség, és a képzést biztosító intézmények számítanak a nők rész vételére, de arányukra vonatkozóan nem rendelkezünk adatokkal.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

A nők elleni diszkrimináció legszélsőségesebb formája. A helyzetet nehezíti, hogy a családban, az otthon falai mögött folyó erőszak a privát szféra sérthetlenségénél fogva gyakran láthatatlan, ami az áldozat számára jelentősen megnehezíti a segítségkérést, a környezet számára pedig a segítségnyújtást. Nők elleni erőszakfajtái a verbális, lelki, testi, szexuális erőszak, anyagi függésben való tartás.

Kiemelt feladatnak tartjuk, hogy kapcsolat alakítsunk ki a célcsoporttal. A nők tudjanak róla, hogy hova, és honnan milyen segítséget kaphatnak. Nagyon nehéz mérni az ilyen programhoz kapcsolódó eredményeket. A programot követően is csak esetlegesen emelkedhet a felszínre kerülő esetek száma és a nők ellen elkövetett erőszakos cselekmények közül csak a súlyosabb

esetek jelennek meg bűnügyi statisztikákban. Fontos, hogy ne csak a célcsoport, hanem a problémában nem érintett lakosság is tájékoztatást kapjon programról. Az embereket mélyen megérinti, ha bántalmazás elszenvedője gyerek és elnézőbbek esetleg felmentik a bántalmazót, ha az áldozat nő. Nagyon fontos, hogy a környezet is felismerje az intő jeleket és ne okolja, ne fordítson hátat a bántalmazottnak.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

Nem történt ilyen eset.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

5. 2. 1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma (a 4.3.1. táblával azonos)			
Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 109)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
	db	fő	fő
2016	0	n.a.	-
2017	0	n.a.	-
2018	0	n.a.	-
2019	0	n.a.	-
2020	0	n.a.	-
2021	0	n.a.	-
Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok			

5.2.2. a) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. a.) számú táblázatból)		
Év	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Önkormányzati bölcsődébe beírt gyerekek száma
	db	Fő
2016	n.a.	n.a.
2017	n.a.	n.a.
2018	n.a.	n.a.
2019	n.a.	n.a.
2020	n.a.	n.a.
2021	n.a.	n.a.
Forrás: Önkormányzati és intézményi adatgyűjtés		

5.2.2. b) Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma (4.3.3. b.) számú táblázatból								
Év	Működő munkahelyi bölcsődei férőhelyek száma (TS 126)	Munkahelyi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 122)	Működő családi bölcsődei férőhelyek száma (TS 125)	Családi bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 121)	Működő mini bölcsődei férőhelyek száma (TS 127)	Mini bölcsődébe beírt gyerekek száma (TS 123)	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma (TS 124)	Bölcsődébe (összes) beírt gyermekek száma (TS 120)
	db	Fő	db	Fő	db	Fő	db	Fő
2016	0	0	0	0	0	0	0	0
2017	0	0	0	0	0	0	0	0
2018	0	0	0	0	0	0	0	0
2019	0	0	0	0	0	0	0	0
2020	0	0	0	0	0	0	0	0
2021	0	0	0	0	0	0	0	0
Forrás: TeIR, KSH Tstar								

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A családtervezés, anya- és gyermekgondozás a védőnői hálózat szakmai munkájában jelenik meg. Ennek során a szociálisan nehéz helyzetben élő várandós anya és gyermekekre fokozott figyelmet fordítanak.

5.4 A nőket érő erőszak, kapcsolati erőszak

Jellemzően az erőszak jó része a családban marad, hiszen a nőket, illetve a családokat érő erőszakos cselekedetek nagy része ma még felderítetlen. A gyermekvédelmi, szociális szolgáltatások, a védőnői hálózat, a rendőri tevékenység eredményeként egyre több esetre derül fény, egyre többen tudják, hogy problémáikkal hova fordulhatnak segítségért. Településünkre nem jellemző a nőket ért erőszak.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaoththon, családok átmeneti otthona)

A krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások – anyaoththon, családok átmeneti otthona - közvetítése a családsegítő szolgálat által történik. Hiányzik a járásban a krízishelyzetben levő nők és családok azonnali megsegítését szolgáló szolgáltatások közül az anyaoththon, illetve a családok átmeneti otthona (CSÁO). Ezeket a szolgáltatásokat lehetne járási szinten is biztosítani, nagy igény lenne rá a családsegítő és gyermekjóléti szolgáltatást ellátó szakemberek véleménye és tapasztalatai alapján. A legközelebbi Családok Átmeneti Otthona Dombóváron van, krízishelyzetben azonnal elhelyezést tudnak nyújtani a rászorulóknak. Szakmai tapasztalataik alapján az utóbbi évek gazdasági és társadalmi folyamatai nem kedveztek az eredmények elérésében. Az anyagi problémák, a tartós munkanélküliség jellemző a klienseikre, az átmeneti ellátás gyakran életformává válik, azaz a családok, a gondozási idő leteltével nem kerülnek ki a rendszerből, hanem egy másik Családok Átmeneti Otthona lakói lesznek.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Településünkön ez nem indokolt.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
magas a munkanélküli nők aránya	Speciális, a nők számára induló, illetve egyéb képzések felkutatása, erről tájékoztatás. szükség esetén a képzőszervezet és a célcsoport közötti közvetítőszerep ellátása. A városban és a környező településeken található munkáltatók megkeresése és folyamatos kapcsolattartás.

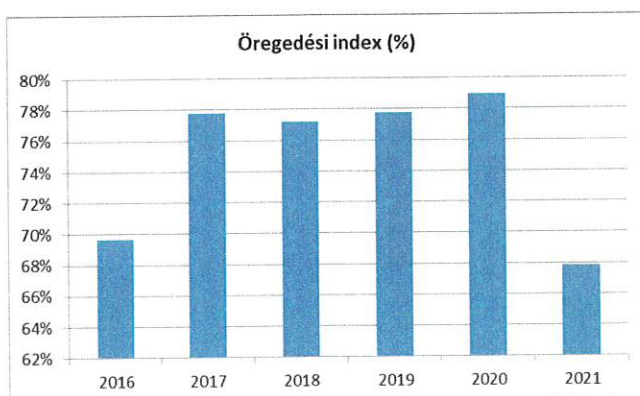
6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

6.1. számú táblázat - Öregedési index (3. táblával azonos)

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 026 és TS 028 összesen)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 010 és TS 012 összesen)	Öregedési index % (TS 030)
2016	39	56	69,64%
2017	42	54	77,78%
2018	44	57	77,19%
2019	42	54	77,78%
2020	45	57	78,95%
2021	38	56	67,86%

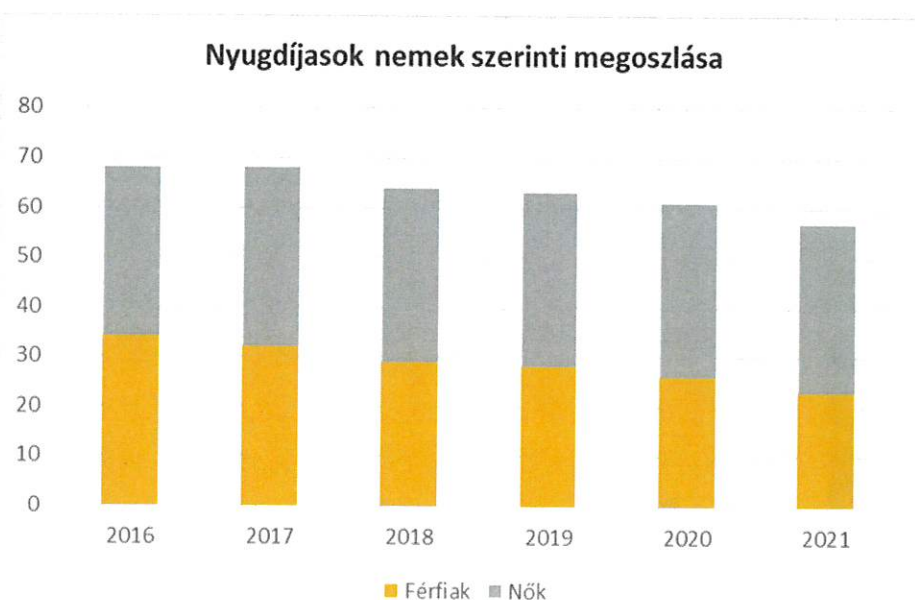
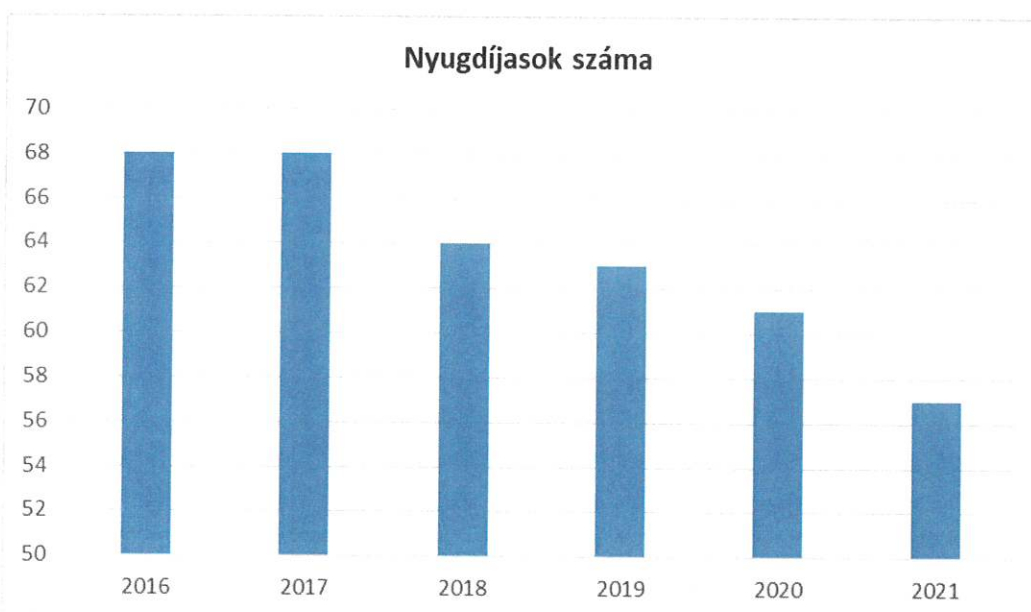
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma

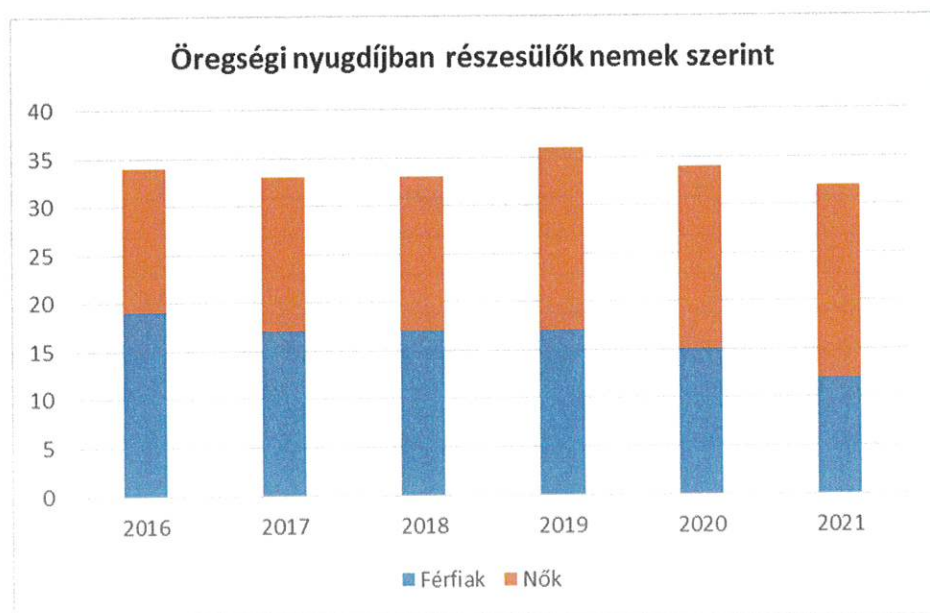
Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2016	34	34	68
2017	32	36	68
2018	29	35	64
2019	28	35	63
2020	26	35	61
2021	23	34	57

Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.1.2. számú táblázat - Nyugdíjszerű ellátások							
Év	Életkoron alapuló ellátásban részesülő férfiak száma (TS 067)	Életkoron alapuló ellátásban részesülő nők száma (TS 068)	Öregségi nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 069)	Öregségi nyugdíjban részesülő nők száma (TS 070)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő férfiak száma (TS 071)	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő nők száma (TS 072)	Időskorúak járadékában részesítettek havi átlagos száma (fő) (TS 134)
2016	0	0	19	15	0	8	0
2017	0	0	17	16	0	8	0
2018	0	0	17	16	0	10	0
2019	0	0	17	19	0	7	0
2020	0	0	15	19	0	7	0
2021	0	0	12	20	0	6	0

Forrás: TeIR, KSH Tstár

A nyugdíjban részesülő személyek száma a vizsgált időszakban csökkenő trendet mutat. Ez a csökkenő trend akkor is kimutatható, ha a népesség csökkenését is figyelembe vesszük. Ennek oka elsősorban nyugdíjkorhatár emelkedésével magyarázható, hiszen a vizsgált időszakban nagy számban kaptak nyugdíjat azok a személyek, akik még az 55 éves korhatár mellett vehették igénybe a nyugdíjat, emiatt a népességen belül nagyobb arányt képviseltek a nyugdíjasok. Az

időskorúak családi állapotára jellemző, hogy korban előrehaladva fokozatosan csökken a házások, és növekszik az özvegyek aránya. A demográfiai folyamat jellemzői, növekszik az átlagéletkor, magasabb a középkorúak, halandósága, nők hosszabb élettartama.

6.3. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma (Megegyezik a 6.1.1-es táblázattal)			
Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 063)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 064)	Összes nyugdíjas
2016	34	34	68
2017	32	36	68
2018	29	35	64
2019	28	35	63
2020	26	35	61
2021	23	34	57
Forrás: TeIR, KSH Tstar			

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága;

2013. január 1-jétől az általános biztosítási jogviszonyból származó jövedelem mértékéhez igazodó szüneteltetési szabályt a közalkalmazottak vonatkozásában kiegészítette a jogalkotó, és önmagában a közalkalmazotti jogviszony fennállása maga után vonja a nyugdíjfolyósítás szüneteltetését. Azaz függetlenül attól, hogy az adott személy az öregségi nyugdíjkorhatárt be

töltötte vagy sem, illetve függetlenül attól, hogy a közalkalmazotti jogviszonyból milyen mértékű jövedelmet szerzett az érintett személy, a közalkalmazotti jogviszony létesítését követő hónaptól részére a nyugdíj nem folyósítható. Azon öregségi nyugdíjasnak, aki 2013. január 1-jén közalkalmazotti jogviszonyban állt, 2013. április 30-áig nyilatkozni kellett, hogy fenntartja-e a közalkalmazotti jogviszonyát vagy sem. Ha fenntartja, akkor 2013. július 1-je után szünetel az öregségi nyugdíj folyósítása. Ez a rendelkezés nagyban korlátozza az időskorúak foglalkoztatási lehetőségeit a közintézményekben. A nyugdíj melletti foglalkoztatásra jelentős igény nem jelentkezett, ezért erre program kidolgozásra nem került.

6.2. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén (a 3.2.2. táblázatból)							
Nyilvántartott álláskeresői száma összesen	Év	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	Fő összesen	14	9	15	13	21	18
41-45 év (TS 042)	Fő	1	1	3	3	2	1
	%	7,14%	11,11%	20,00%	23,08%	9,52%	5,56%
46-50 év (TS 043)	Fő	2	0	0	1	3	3
	%	14,29%	0,00%	0,00%	7,69%	14,29%	16,67%
51-55 év (TS 044)	Fő	1	2	1	1	0	1
	%	7,14%	22,22%	6,67%	7,69%	0,00%	5,56%
56-60 év (TS 045)	Fő	4	2	2	2	4	1
	%	28,57%	22,22%	13,33%	15,38%	19,05%	5,56%
61 éves, vagy afeletti (TS 046)	Fő	2	2	2	1	3	5
	%	14,29%	22,22%	13,33%	7,69%	14,29%	27,78%
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal							

b) tevékeny időskor, élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a közintézményekben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen;

A településen nem működik idősek számára biztosított nappali ellátás a szociális étkezésen kívül. Községi rendezvények, idősek klubja külön e célcsoport számára nincs. A tevékeny, aktív idősek a régi hagyományokat folytatva a háztartásgazdálkodásban vesznek részt. A falusi emberek szokásai és igényei eltérnek a városban élőkétől. Az elmagányosodást akadályozzák a különböző szociális háló munkatársai, de leginkább a természetes szociális háló működik, a jószomszédi viszony.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén.

A településen nem ismert.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

a) az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése;

A településen a nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő férfiak és nők száma egymással párhuzamos ütemben csökkent az elmúlt évek során. Az időskorúak közel 25-30 %-át teszik ki a település lakosságának. Nagyobb részük nyugdíjas, de a nyugdíjak összege a legtöbb esetben messze alatta marad a létminimumnak (a nyugdíjasok 70 %-a kisnyugdíjas). Több időskorú a jogosultság hiánya (keves végigdolgozott év) miatt nem kap nyugdíjellátást. Más esetekben a nyugdíjszerű ellátások járadékká való törvényi átminősítése csökkentette a nyugdíjasok számát. Az időskorú lakosoknak megtakarítása nincs, napról-napra élnek, egyre több fizetési nehézséggel szembesülnek létfenntartásuk során. Néhányan földműveléssel, kertészkedéssel foglalkoznak csekélymértékű kiegészítő jövedelem megszerzése érdekében. Mindez csak a szerény mértékű létfenntartáshoz elég.

6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma

Év	65 év feletti lakosság száma (férfiak TS 026, nők TS 028)	Nappali ellátásban részesülő időskorúak száma (TS 129)	Házi segítségnyújtásban részesülők száma (TS 130)	Szociális étkeztetésben részesülők száma (TS 131)
	Fő	Fő	fő	fő
2016	39	0	2	7
2017	42	0	1	0
2018	44	0	10	0
2019	42	0	10	0
2020	45	0	10	0
2021	38	0	8	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Önkormányzatunk az idősek, nyugdíjasok foglalkoztatására vonatkozóan adatokkal nem rendelkezik, de a tapasztalatok alapján elmondható, hogy akinek az egészsége megengedi, ő szívesen vállalna még a nyugdíj mellé jövedelemkiegészítő tevékenységet. Erre azonban csak akkor van esélye, ha speciális ismeretekkel, gyakorlati tapasztalatokkal rendelkezik. A településen még a fiatalok is nehezen találnak munkát, így a nyugdíjasok foglalkoztatására sincs sok lehetőség. Az idős korosztály foglalkoztatási mutatói nagyon alacsonyak, hiába van jó szakmájuk, esetleg magasabb végzettségük, aki 50 év felett válik munkanélkülivé, azok nagyon kiszolgáltatott helyzetben vannak

d) a generációk közötti programok.

Nem ismert

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Általános egészségi állapot javítása, a szűrések fontosságának elterjesztése	Az Egészségmegőrző és betegségmegelőző programok megvalósítása, pályázati forrásból

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

7.1 A településen fogyatékossgal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

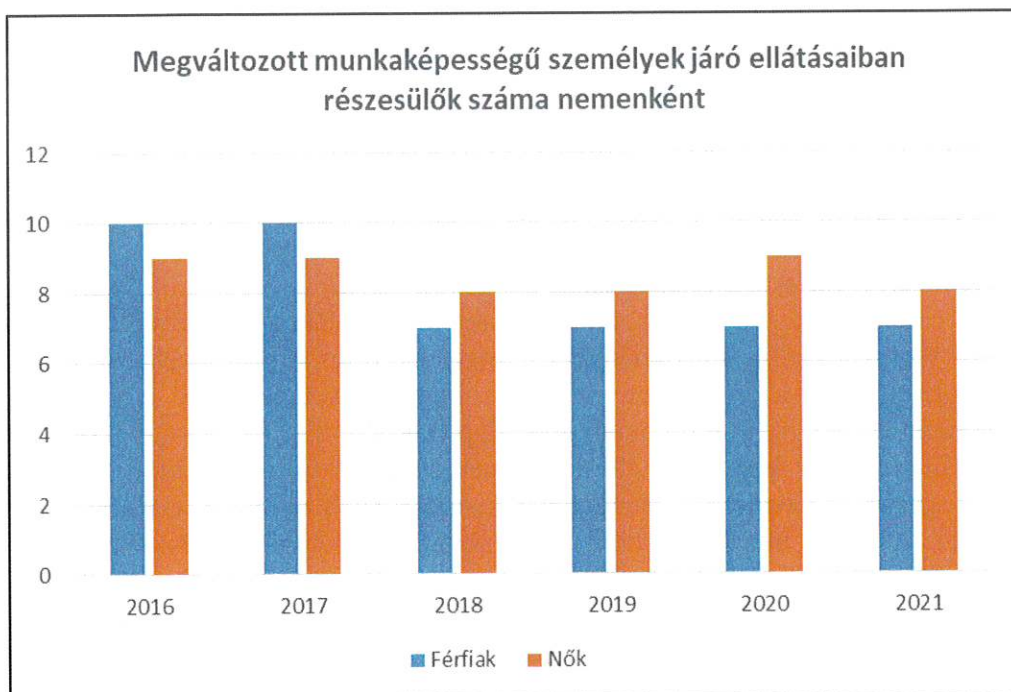
Fogyatékos személy: aki érzékszervi - így különösen látás-, hallásszervi, mozgásszervi, értelmi képességeit jelentős mértékben vagy egyáltalán nem birtokolja, illetőleg a kommunikációjában számottevően korlátozott, és ez számára tartós hátrányt jelent a társadalmi életben való aktív részvétel során.

A Fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló egyezmény és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyv kihirdetéséről szóló 2007. évi XCII. törvény 1 cikk szerint fogyatékos személy minden olyan személy, aki hosszan tartó fizikai, értelmi, mentális vagy érzékszervi károsodással él, amely számos egyéb akadállyal együtt korlátozhatja az adott személy teljes, hatékony és másokkal egyenlő társadalmi szerepvállalását

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma nemenként

Év	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Férfiak (TS 061)	Megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban részesülők száma - Nők (TS 062)	Összesen
2016	10	9	19
2017	10	9	19
2018	7	8	15
2019	7	8	15
2020	7	9	16
2021	7	8	15

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az alacsony szintű gazdasági aktivitás, a jelentős munkanélküliség, a megváltozott munkaképességűek magas aránya jelzi, hogy a térség lakosai a rendszerváltást követően „elfordultak” a helyi, illetve a térségi munkaerőpiactól. Akár úgy, hogy jobb élet reményében elköltöztek a térségből, akár úgy, hogy a mérsékelt, de biztos jövedelmet ígérő leszázalékolást választották. Akik előtt pedig egyik lehetőség sem állt nyitva, azok számára a fekete/szürke foglalkoztatás, a támogatott közfoglalkoztatás, a szociális transferek jelentik a megélhetés forrásait.

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékkal élők száma	
Év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma (TS 128)
2016	0
2017	0
2018	0
2019	0
2020	0
2021	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar; és helyi adatszolgáltatók

Fogyatékkal élő munkavállaló, aki

- a) a nemzeti jog szerint fogyatékosnak elismert, vagy
- b) elismerten fizikai, elméleti vagy pszichológiai károsodásban szenved.

Megváltozott munkaképességű munkavállaló, aki

- a) rehabilitációs ellátásban részesül,
- b) aki 2011. december 31-én III. csoportos rokkantsági, baleseti rokkantsági nyugdíjban, rendszeres szociális járadékban részesült.
(Flt. 57/B §.)

Tormáson problémát jelent, hogy a munkaképes lakosság számára sincs megfelelő munkahely. Ezt tovább fokozza, hogy a fogyatékkal élő számára a foglalkoztatási lehetőség teljesen hiányzik. Ugyanakkor probléma még, hogy, nem megoldott a foglalkoztatáshoz szükséges akadálymentesítés, nem biztosítottak különleges eszközök és feltételek.

Nem rendelkeznek olyan foglalkoztatási szakemberrel, aki a fogyatékos személy állapotának ismeretében javaslatot tesz a foglalkoztatás jellegére és helyére. Nincs képzett szakember, aki a munkahelyi beszoktatást kísérlje, ezért a sikertelen beszoktatás következménye a fogyatékos munkavállaló alkalmatlanságának rövid időn belüli megállapítása. Javaslat folyamatos felkutatása a fogyatékos munkavállalókkal is betölthető álláshelyeknek, fogyatékosügyi mentor, tanácsadó foglalkoztatásával a fogyatékos személyek munkahelyi kísérésének biztosítása. Önkormányzati szakember képzése ez irányba, állami és civil munkaerő-piaci szolgáltató szervezet és a Munkaügyi Szövetség bevonása a feladat megoldásába.

- a) fogyatékossgal élő személyek foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága, védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás;

Előfordulhat, hogy a fogyatékos személyt akadályozottsága miatt nem foglalkoztatják a végzettségének és képzettségének megfelelő álláshelyen (pl.: felsőfokú végzettsége ellenére alacsonyabb végzettséggel is betölthető foglalkoztatást ajánlanak neki.) A munkavállalás során fizikai akadályokkal is találkozhatnak a fogyatékos személyek. Az akadály-mentesítés nemcsak mozgássérült személyek, hanem más csoportok részére is hasznos (nők, kisgyermekesek, idősek).

- b) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok.

Teljesen hiányoznak a fogyatékos személyek életvitelét támogató szolgáltatások, programok.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

A településen jelentős a megváltozott munkaképességű személyek aránya. A 90-es évek közepén a településre és a környező falvakra tartós és mély munkanélküliség, elszegényedés szakadt. Néhányan a munkanélküliség útvesztőjéből a kilábalást az alacsony összegű, de biztos forrást jelentő leszázalékolástól remélték.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

- a) egészségügyi és rehabilitációs ellátások elérhetősége, együttműködése;

A település közintézményeinek jelentős része akadálymentesített. Étkeztetés, házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, falugondnoki szolgálat, családsegítés, támogató szolgálat által nyújtott szolgáltatások igénybevételére van lehetőségük a fogyatékkal élőknek.

- b) közszolgáltatásokhoz, köznevelési intézményekhez, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége;

Környezet: A fogyatékos személynek joga van a számára akadálymentes, továbbá érzékelhető és biztonságos épített környezetre. Ez a jog vonatkozik különösen a közlekedéssel és az épített környezettel kapcsolatos tájékoztatói lehetőségekre. (Fot. 5. § (1)-(2))

Kommunikáció: A fogyatékos személy számára biztosítani kell az egyenlő esélyű hozzáférés lehetőségét a közérdekű információkhoz, továbbá azokhoz az információkhoz, amelyek a fogyatékos személyeket megillető jogokkal, valamint a részükre nyújtott szolgáltatásokkal kapcsolatosak. A kommunikációban jelentősen gátolt személy számára a közszolgáltatások igénybevételekor lehetővé kell tenni a tájékozódás és a személyi segítség feltételeit. (Fot. 6.- 7. §) A megfelelően hozzáférhető információ létrehozása olyan szakmai feladat, mely kezdetben nehézséget okozhat

- c) fogyatékossgal élő személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékossgal élő személyek nappali intézménye, stb.);

Közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés: A fogyatékos személy számára a Fot-ban meghatározottak szerint - figyelembe véve a különböző fogyatékossgai csoportok eltérő speciális szükségleteit - biztosítani kell a közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférést.

A közszolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés biztosítása érdekében a fogyatékos személy az önálló életvitelét segítő kutyáját - külön jogszabályban meghatározottak szerint - beviszheti a közszolgáltatást nyújtó szerv, intézmény, szolgáltató mindenki számára nyitva álló területére. (Fot. 7/A.- 7/C. §)

Közlekedés: A közlekedési rendszereknek, továbbá a tömegközlekedési eszközöknek, utasforgalmi létesítményeknek - beleértve a jelző- és tájékoztató berendezéseket is - alkalmasnak kell lenniük a fogyatékos személy általi biztonságos igénybevételre. Közhasználatú parkolóban a közlekedésében akadályozott fogyatékos személyek számára - a külön jogszabály szerint - megfelelő számú és alapterületű parkolóhely kialakításáról kell gondoskodni. (Fot. 8.- 10. §) A hozzáférés biztosításakor két kihívás biztosan felmerül: egyrészt a megfelelő szaktudás bevonásának a kérdése, másrészt pedig az ehhez szükséges forrás.

7.4. Fogytékossággal élők sajátos igényeinek kielégítését célzó programok a településen

Nincsenek ilyen programok a településen

7.5 A fogyatékossgal élők helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és a felszámolásukra irányuló kezdeményezések

Nincsenek erre irányuló kezdeményezések

7.6 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Előrehaladás az akadálymentesítésben	További pályázati lehetőségek kihasználása (kimondottan akadálymentesítésre)

Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítások	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
belterületi utak, járdák rossz állapota	pályázatok figyelése, pályázása esetén utak, járdák felújítása

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése.

HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

- a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a HEP elkészítésének folyamatába;

A HEP sablon munkaanyag elkészítése, illetve a következtetések levonásának áttekintése közösen.

- b)* az *a)* pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása, valamint annak rögzítése, hogy működtet-e HEP Fórumot.

A település honlapján az anyag előrehaladásáról folyamatosan tájékoztatást adunk és észrevételi lehetőséget biztosítunk.

- c)* A képviselő-testületi döntést követően az elfogadott HEP dokumentumot, valamint a hiteles határozatot a települési önkormányzat a helyben szokásos módon közzé teszi, és megküldi a TEF esélyegyenlőségi mentora részére. A TEF az települései önkormányzatok HEP-jeit közzéteszi, honlapján megjelenti.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	1. a tartósan munkanélküli, inaktív emberek munkaerő-piaci (re)integrációs esélyei nagyon korlátozottak 2. Kedvezőtlen képzettségi, szakképzettségi színvonal 3. Romlik a mélyszegénységben élők/romák egészségügyi állapota	1. A munkanélküliség szintjének csökkentését, a foglalkoztatás bővítését szolgáló integrált, komplex programok, új foglalkoztatási és szolgáltatási formák létrehozása 2. Képzésekhez való hozzájutás segítése 3. Egészségügyi szűrővizsgálatok
Gyermekek	1. Kevés a hasznos szabadidős program a gyermekek részére	1. Partnerek segítségével problémák feltárása, megoldások kidolgozása, folyamatos szabadidős programok szervezése
Idősek	1. Egyre romlik az idősök egészségi állapota, szűrések fontosságának elterjesztése	1. Egészségmegőrző és betegségmegelőző programok megvalósítása pályázati forrás segítségével.
Nők	1. Magas a munkanélküli nők aránya	1. Speciális, a nők számára induló, illetve egyéb képzések felkutatása, erről tájékoztatás, szükség esetén a képzőszervezet és a célcsoport közötti közvetítőszerep ellátása. A városban és a környező településeken található munkáltatók megkeresése és folyamatos kapcsolattartás.
Fogyatékkal élők	1. Előrehaladás az akadálymentesítésben	1. További pályázati lehetőségek kihasználása (kimondottan akadálymentesítésre)
Több célcsoportot érintő, településszintű megállapítás	1. belterületi utak, járdák rossz állapota	1. belterületi utak, járdák felújítása folyamatos pályázatfigyelések révén

Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák munkához jutása könnyebb, mint jelenleg. Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők az eddiginél több esélyhez jussanak. Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek óvodai elhelyezésének biztosítását. Folyamatosan odafigyelünk az idősek egészségi állapotára és közösségi programjaira. Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén a foglalkoztatottság javítását. Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők közösségépítési lehetőségeinek bővítésére

Az intézkedési területek részletes kifejtése (intézkedésenként, kitöltése javasolt, opcionális)

A	Intézkedés címe:	Tartós munkanélküliség arányának csökkentése
B	Feltárt probléma megnevezése	A tartósan munkanélküli, inaktív emberek munkaerő-piaci (re)integrációs esélyei nagyon korlátozottak. Kedvezőtlen képzettségi, szakképzettségi színvonal
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A munkanélküliség szintjének csökkentését, a foglalkoztatás bővítését szolgáló integrált, komplex programok, új foglalkoztatási és szolgáltatási formák létrehozása Képzésekhez való hozzájutás segítése
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Költségvetési koncepció, gazdasági program, helyi rendeletek
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Új Roma Stratégia, Magyar Nemzeti Felzárkóztatási Stratégia
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	minél több munkanélküli bevonása a közfoglalkoztatásba, folyamatos pályázat a közfoglalkoztatási lehetőségre, a folyamat további működtetése, ha a feltételek nem változnak
G	Az intézkedés felelőse	polgármester
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	folyamatos
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	csökken a munkanélküliek száma
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	szakemberek, eszközök, pályázati forrás, támogatás
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	A célcsoport aktivitásától, illetve hozzáállásától függ
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nincs ilyenfajta együttműködés

Az intézkedési területek részletes kifejtése (intézkedésenként, kitöltése javasolt, opcionális)

A	Intézkedés címe:	Több szabadidős program szervezése gyermekek részére
B	Feltárt probléma megnevezése	Kevés a hasznos szabadidős program a gyermekek részére
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Partnerek segítségével problémák feltárása, megoldások kidolgozása, folyamatos szabadidős programok szervezése
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Helyi rendeletek, költségvetési koncepció
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	„Legyen jobb a gyerekeknek” Nemzeti Stratégia, Nemzeti Ifjúsági Stratégia
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	pályázat figyelése, benyújtása, sikeresség esetén megvalósítás
G	Az intézkedés felelőse	polgármester
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	folyamatos
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	100%-ban támogatott pályázati lehetőség keresése, programok szervezése, eszközök beszerzése
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	szakemberek, eszközök, pályázati támogatások
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	A gyerekek és szülők részvételi szándékától és a tárgyi illetve pénzügyi feltételektől függ.
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nincs ezirányú együttműködés

Az intézkedési területek részletes kifejtése (intézkedésenként, kitöltése javasolt, opcionális)

A	Intézkedés címe:	Női munkanélküliség csökkentése
B	Feltárt probléma megnevezése	Magas a munkanélküli nők aránya
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Speciális, a nők számára induló, illetve egyéb képzések felkutatása, erről tájékoztatás, szükség esetén a képzőszervezet és a célcsoport közötti közvetítőszerep ellátása. A környező településeken található munkáltatók megkeresése és folyamatos kapcsolattartás.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Költségvetési koncepció
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	képzés iránti igény felmérése, minél több munkanélküli nő bevonása a közfoglalkoztatásba
G	Az intézkedés felelőse	polgármester
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	folyamatos
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Kellőszerű érdeklődés a képzések iránt, képzési programokon való részvétel, új szakmák esetleges elsajátítása
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	önkormányzat éves költségvetése, pályázati források
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	Nagyban függ az aktivitástól
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	Nincs együttműködés

Az intézkedési területek részletes kifejtése (intézkedésenként, kitöltése javasolt, opcionális)

A	Intézkedés címe:	Egészségmegőrzéshez és fejlesztéshez szükséges programok szervezése
B	Feltárt probléma megnevezése	A községben hiányoznak az idősök egészségmegőrzéséhez és egészségfejlesztéséhez szükséges programok, szűrővizsgálatok.
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Általános célként jelentkezik az időskori prevenció szemlélet erősítése. Rövid-és középtávú cél, a szükséges partnerek bevonásával előadások, szűrővizsgálatok szervezése.
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	A cél összhangban áll a helyi rendeletekkel, önkormányzati koncepcióval.
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkóztatási Stratégia
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	Az előadások témájával kapcsolatos igényfelmérés, az idős személyek részvételének ösztönzése, előadások megtartása, alap szűrővizsgálatok elvégzése
G	Az intézkedés felelőse	polgármester, Egyesület, háziorvos,
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2028.09.30
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Előadások, szűrővizsgálatok száma, azokon résztvevők száma
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	személyi és tárgyi feltételek biztosítása, pályázati támogatások
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	A fenntarthatóságot az idős korosztály megfelelő ösztönzése biztosítja, a programokon való részvétel tekintetében.
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	nem releváns

Az intézkedési területek részletes kifejtése (intézkedésenként, kitöltése javasolt, opcionális)

A	Intézkedés címe:	Intézmények komplex akadálymentesítése
B	Feltárt probléma megnevezése	A községben nem teljes körű, illetve hiányzik a komplex akadálymentesítés
C	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	Általános cél a teljes esélyegyenlőség biztosítása az akadálymentessé tett intézmények elérése érdekében
D	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	Településrendezési terv
E	A cél kapcsolódása országos szakmapolitikai stratégiákhoz	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkóztatási Stratégia
F	Tevékenységek (az intézkedés tartalma) pontokba szedve	felmérés, helyzetértékelés, folyamatos pályázatfigyelés a megvalósítás érdekében.
G	Az intézkedés felelőse	polgármester, jegyző
H	Az intézkedés megvalósításának határideje	2028.09.30
I	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Teljes körben akadálymentesített intézmények száma. A fenntarthatóságot az állagmegőrzés biztosítja.
J	Az intézkedés megvalósításához szükséges (humán, pénzügyi, technikai) erőforrások	pályázati forrás
K	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága	a fenntarthatóságot az állagmegőrzés biztosítja
L	Önkormányzatok közötti együttműködésben megvalósuló intézkedés esetében az együttműködés bemutatása	az intézkedés nem kíván Önkormányzatok közötti együttműködést.

2. Összegző táblázat - A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A cél összhangja más helyi stratégiai dokumentumokkal	A cél kapcsolódása országos szaknapolitikai stratégiákhoz	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításának határideje
0.	Településszintű probléma									
1	Belterületi utak, járdák felújítása	Rossz állapotban vannak a belterületi utak, járdák	Belterületi utak, járdák felújítása	településrendezési, fejlesztési terv	Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkóztatási Stratégia	pályázatok folyamatos figyelemmel kísérése, sikeresség esetén megvalósítás	polgármester, jegyző	folyamatos	felújított utak, járdák hossza	pénzügy
2										
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége										
1	Tartós munkanélküliség arányának csökkentése	A tartósan munkanélküli, inaktív emberek munkaerőpiaci (re)integrációs esélyei nagyon korlátozottak. Kedvezőtlen képzettségi, szakképzettségi színvonal.	A munkanélküliség szintjének csökkentését, a foglalkoztatás bővítését szolgáló integrált, komplex programok, új foglalkoztatási és szolgáltatási formák	Költségvetési koncepció, gazdasági program, rendeletek	Új Románia Stratégia, Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkóztatási Stratégia	minél több munkanélküli bevonása a közfoglalkoztatásba, a folyamatos pályázat a közfoglalkoztatási lehetőségekre, a folyamat további működtetése, ha a feltételek nem változnak	polgármester	folyamatos	csökken a munkanélküliek száma	szakmai eszközök, pályázati források támogatása

			Létrehozása Képzésekhez való hozzájárulás segítése						
2									

II. A gyermekek esélyegyenlősége

1	Több szabadidős program szervezése gyermekek részére	Kevés a hasznos szabadidős program a gyermekek számára	Partnerek segítségével problémák felhárítása, megoldások kidolgozása, folyamatos szabadidős programok szervezése	helyi rendeletek, költségvetési koncepció	„Legyen jobb a gyermekeknek” Nemzeti Stratégia, Nemzeti Ifjúsági Stratégia	pályázatok figyelése, benyújtása, sikeresség esetén	polgármester, jegyző	folyamatos	100%-ban támogatott pályázati lehetőség keresése, programok szervezése, eszközök beszerzése	szaken eszköz pályáz. támogat.
---	--	--	--	---	--	---	----------------------	------------	---	--------------------------------

III. A nők esélyegyenlősége

1	Női munkanélküliség csökkentése	Magas a munkanélküli nők aránya	Speciális, a nők számára induló, illetve egyéb képzések felkutatása, erről tájékoztatás, szükség esetén a képzőszervezet és a célcsoport közötti közvetítőszerep ellátása. A környező településeken található munkáltatók megkeresése és folyamatos kapcsolattartás	költségvetési koncepció	Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia	képzés igények felmérése, minél több munkanélküli nő bevonása a közfoglalkoztatásba	polgármester, jegyző	folyamatos	Kellőszertű érdeklődés a képzések iránt, képzési programokon való részvétel, új szakmák elsajátítása	önkormányzat éves költség pályáz. forrás
---	---------------------------------	---------------------------------	---	-------------------------	--	---	----------------------	------------	--	--

[illegible]

3. Megvalósítás

3.1 A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására **Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot** hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

3.2 A megvalósítás folyamata

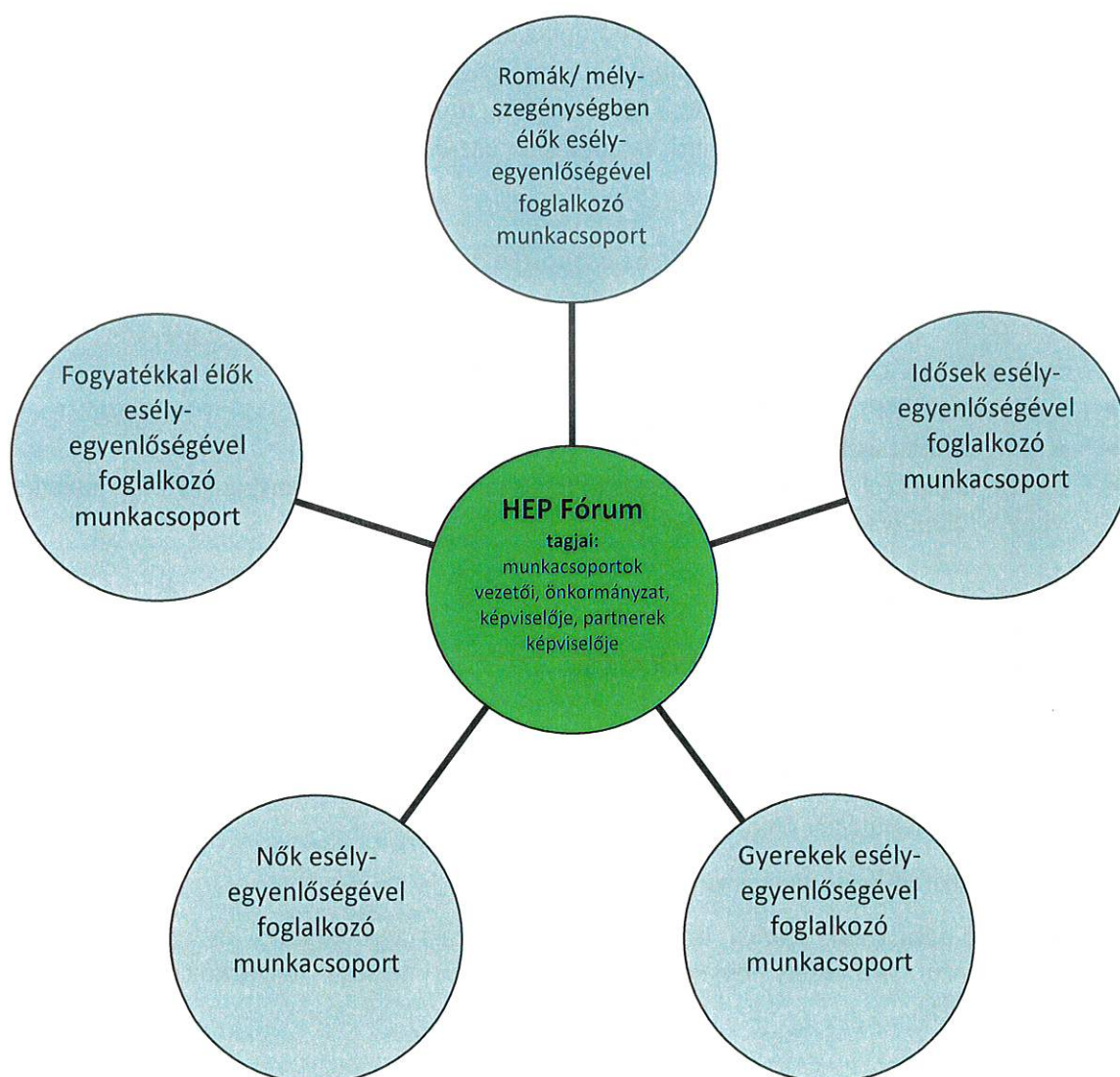
A társadalmi partnerség és együttműködés egyik eszköze a HEP Fórumok szervezése lehet. HEP Fórumok segítségével a helyi állami, önkormányzati, egyházi és civil szervezetek között a hatékonyabb együttműködés alakulhat ki. a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosításában, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazásában, összehangolásában, valamint a HEP intézkedéseinek megvalósításában, megkönnyítve így az önkormányzatok esélyteremtő feladatainak ellátását.

A HEP Fórum feladatai:

- a célcsoportok esélyegyenlőségi problémáinak a beazonosítása, a problémákra adekvátan válaszoló intézkedések megfogalmazása, összehangolása,
- a HEP intézkedéseinek megvalósításában, az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata,

- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT aktualizálása, az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, dokumentálása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakíthatunk 2 ezer fő feletti településeken (opcionális) az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára.

A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább két évente, a felülvizsgálatok és az új HEP elfogadása előtt, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül.

A HEP Fórumok javasolt összetétele:

Tagok

- a település polgármestere,
- a település/közös önkormányzatok jegyzője,
- helyi nemzetiségi önkormányzatok vezetői,
- beavatkozási területekhez kapcsolódó önkormányzati bizottságok képviselői,
- helyi/térségi releváns közszolgáltató intézmények képviselői,
- meghatározó helyi/térségi gazdasági szereplők, munkáltatók képviselői,
- 2 000 fő lakosságszám feletti települések esetében a Szociálpolitikai Kerekasztal képviselői,
- helyi jelzőrendszeri felelős,
- a településen működő - a HEP célcsoportjai kapcsán érintett - civil szervezetek és egyházak képviselői,
- A HEP intézkedési tervében szereplő intézkedések végrehajtásáért felelős intézmények, szervezetek képviselői,
- a település HEP referense,
- a rendvédelmi és közbiztonsági szervezetek képviselői,
- egyéb tagok (pl. tapasztalati szakértőként valamely célcsoportban érintett személy, vagy a településen aktív szerepet vállaló személyek).

Állandó meghívottak

- a település képviselő-testületének tagjai,
- az illetékes esélyegyenlőségi mentor,
- tankerületi központ képviselője,
- környező települések önkormányzati szereplői,
- járási jelzőrendszeri tanácsadó,
- egyéb meghívottak (járási hivatalok beavatkozási területekhez és célcsoportokhoz kapcsolódó szervezeti egységeinek képviselői, térségi felzárkózási programok képviselői).

3.3 Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

3.4 Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

3.5 Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről a polgármester felel.

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum bevonásával és támogatásával végzi. Így
 - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
 - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
 - o Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.

- Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-et, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak.

3.6 Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a **kétévente előírt** – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető - **felülvizsgálat** során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, **a HEP Fórum megvitatja a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát** annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. A Tormás község Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitatást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

II. Ezt követően Tormás község képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és 42/2023.(X.18.) számú határozatával elfogadta.

Csatolt melléklet:

- képviselő testület elfogadó határozatának kivonata

Tormás, 2023. szeptember 26.

Bagány József
polgármester

Tormás Községi Önkormányzat Képviselő-testülete
7383 Tormás, Ács József u. 5.
Tel: 72/454-025; e-mail: tormask@tolna.net

K I V O N A T

Tormás Községi Önkormányzat Képviselő - testülete 2023. október 18. napján megtartott
képviselő-testületi ülésén készült jegyzőkönyvből

A képviselő-testület 5 igen, ellenszavazat nélkül (5:0) az alábbi határozatot hozta:

Tormás Község Képviselő-testülete

42/2023.(X.18.) sz. Kt. határozata

Helyi Esélyegyenlőségi Program elfogadásáról

Tormás Községi Önkormányzat Képviselő-testülete a 2023-2028 időszakra vonatkozó
Helyi Esélyegyenlőségi Programot megismerte és az előterjesztésnek megfelelően
elfogadja.

Határidő: azonnal

Felelős: Ranyhóczkiné Ács Andrea jegyző, HEP referens

k m f.

Bagány József sk.
polgármester

Ranyhóczkiné Ács Andrea sk.
jegyző

A kivonat hitelül:

Tormás, 2023. október 19.

Baloghné Bagány Anita
Baloghné Bagány Anita
adó- és igazgatási főelőadó

